

RANDKRANT

Maandblad over de Vlaamse Rand • maart 2022 • jaar 26 • #02

FR • DE • EN

traductions
Übersetzungen
translations

VRT-journalist
Stefaan Meerbergen

**'Brussel en de Rand
zijn een Siamese
tweeling'**

Geert Meyfroidt en Peter Piot
**Vreugde vinden in
droevige momenten**

**Bedrijven zijn
niet bij de pakken
blijven zitten**

Nagelaten nijverheid
**Geen klein bier
Ginder-Ale Merchtem**

Bewonersinspraak in de Rand
Speeddaten
met burgemeester
en schepenen

Mireille Tilmans (54), zaakvoerster van Carrosserie Actueel in Overijse, werd door Elza De Smet aangeduid om *deketting* voort te zetten. Tilmans houdt zich in vorm door te sporten en te wandelen.

Bewegen doet deugd

10
VRT-journalist Stefaan Meerbergen
'Brussel en de Rand zijn een Siamese tweeling'

VERDELING RandKrant maart wordt bus-aan-bus verdeeld in Meise, Merchtem, Asse, Wemmel, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos, Linkebeek, Beersel, Sint-Genesius-Rode.

Mireille Tilmans voelt zich thuis in de Rand. Ze groeide op in Jette, woonde een tiental jaar in Schepdaal, verhuisde naar Wemmel en is sinds 2007 mede-zaakvoerster van Carrosserie Actueel in Overijse. Het Pajottenland, de groene Noordrand en de Druivenstreek zijn geen onbekend terrein. 'De verhuis naar Wemmel was ingegeven door een betere verbinding met het openbaar vervoer. Mijn zoon studeerde aan het Sint-Pieterscollege en later in Gent. De verbinding met trein en bus vanuit Schepdaal is niet evident, dus verhuisden we naar Wemmel, dichtbij mijn roots in Jette, waar ik graag kom.'

Koken en proeven

Een restaurant in het Brusselse meepikken, ziet ze wel zitten. 'Ik ga zelden twee keer naar hetzelfde restaurant. Mijn zoon Arno kookt graag Aziatisch en hij heeft de kookmicrobe aan mij doorgegeven. Ik volgde de cursus *Veggie koken* en *Trendy koken* aan het Centrum voor Volwassenonderwijs (CVO) in Tervuren. Daar heb ik veel opgestoken, ik kook nu veel gevarieerder. Koken is geen sleur meer, het is een plezier. Eigenlijk kan je snel en gemakkelijk lekkere gerechten maken. Wanneer ik uit eten ga, ben ik kritisch. Ik kies voor restaurants die speciale gerechten maken. Ik ontdek graag verschillende smaken, alleen de Chinese keuken laat ik links liggen. Dat is mijn ding niet.'

Positief effect

'Wat ik ook graag doe, is wandelen met mijn vriendin Elza en haar hond Emil. We ontdekken de streek via onze wandelkaarten. We trekken erop uit in het Zoniënwood, het Pajottenland, de Druivenstreek, de Arden-

nen. We zijn ook al naar Slovenië geweest. Prachtig. Een echte aanrader. Wandelen is mijn favoriete hobby, naast koken, salsa dansen en sporten. Ik fiets regelmatig en doe aan *functional training* in een fitnessclub. Sporten is goed voor mijn mentale gezondheid. Het heeft een positief effect. Bewegen, ik heb dat echt nodig.'

De autobranche

Haar job als zelfstandig zaakvoerster neemt het meest van haar tijd in beslag. 'Voor 2007 werkte ik in de muziekindustrie. Ik had een zalige job in een platenfirma. Maar door het vele downloaden, ging het steeds slechter in de sector en volgden er afslankingen. Ik moest noodgedwongen een andere baan zoeken. Dat werd iets helemaal anders. Met een vennoot nam ik Carrosserie Actueel in Overijse over. We doen alle merken: onderhoud, herstellingen, koetswerk... We verkopen ook nieuwe en tweedehandswagens. Ik doe er als mede-zaakvoerster de boekhouding, facturatie, aankoop.'

'Overijse is een divers dorp. Je hebt het centrum en de Brusselsesteenweg met veel bedrijvigheid, en daarnaast de villawijken waar het heel rustig is. Er wonen veel expats. De omgeving aan het meer van Genval, op de grens tussen het Vlaams en het Waals Gewest, is prachtig. Het toerisme is er goed uitgebouwd en eerder commercieel gericht. Dat heb je toch wat minder in het Pajottenland, al is het ook daar prachtig om te wandelen.' Over haar directe toekomst is Tilmans duidelijk: 'Skiën in Oostenrijk en Frankrijk. Ik ben ooit nog skimonitrice geweest. Of een reis à la Slovenië.'

TEKST Joris Herpol - FOTO Filip Claessens

22 Kleine groene plekje tegen de hitte

Weg met de stad van staal en beton. We moeten naar de stad van water en groen. Met kleine groene plekjes om te kunnen ademen. En om de hitte en de wateroverlast te temperen.

09 Hoed af voor de hoed

Hilde Lemey uit Buizingen verzamelt etnische hoeden uit alle werelddelen. Met haar enorme collectie richtte ze een huismuseum in. De hoeden vertellen talloze verhalen over volkeren, levenswijzen, ambachten, rituelen en materialen.

AGENDA

MAART
2022

06 VANASSETOTZAVENTEM

13 MIJNGEDACHT

17 24 CULTUURINTERVIEW

21 VERGETENRECEPTEN

26 NAGELATENNIJVERHEID

32 GEMENGDEGEVOELENS

EN OOK

12 **Groene Wandeling**
Van steengroeven tot
waardevolle natuur

14 **Geert Meyfroidt en Peter Piot**
Vreugde vinden in
droevige momenten

20 **Vitale kracht**
Rust en kracht vinden in yoga

Uit IN DE RAND

31 De piano staat centraal

Sinds de Duitse pianist Nils Frahm in 2015 de Piano Day lanceerde, verspreidt hij zich als een lopend vuurtje. In de Noordrand kan je deze maand diverse piano-optredens volgen van klassiek over jazz en filmmuziek tot elektronica.

Bewonersinspraak in de Rand

Speeddaten met burgemeester en schepenen

Het is al langer duidelijk dat die ene stembusgang om de zes jaar volstrekt onvoldoende is om te spreken van lokale democratie.

Dus de volgende vraag dringt zich op: Hoe organiseren gemeenten in de Rand de inspraak van hun inwoners? **TEKST** Luc Vanheerentals • **FOTO** Filip Claessens

Burgers kunnen hun opinies aan de lokale bestuurders kenbaar maken via adviesraden of tijdens de decretaal verplichte openbare onderzoeken bij projecten van een zekere omvang. Ze mogen onder bepaalde voorwaarden zelfs het woord voeren tijdens de gemeenteraad of referenda organiseren. Meer recent wordt er geëxperimenteerd met nieuwe vormen van inspraak. Zo overleggen sommige besturen over bepaalde dossiers met gelote groepen van burgers die een afspiegeling zijn van de bevolkingssamenstelling en laat men buurten beslissen over investeringsbudgetten voor hun wijk. Wat gebeurt er op dat vlak in de Rand? Wij selecteerden zeven gemeenten met opvallende initiatieven.

Beersel organiseerde in 2019, bij het begin van de legislatuur, een bevraging van de bevolking over thema's zoals milieu, mobiliteit en integratie waaraan een 1.000-tal mensen deelnamen. Volgens burgemeester Hugo Vandaele (CD&V) neemt het bestuur de resultaten als leidraad voor het beleid. Ook aan het mobiliteitsplan voor heel Beersel, dat in juni vorig jaar werd goedgekeurd, ging een uitgebreid participatieproject met tal van infoavonden vooraf. Momenteel worden klimaatfora georganiseerd waarvoor bewoners worden uitgenodigd om mee oplossingen te bedenken voor klimaatproblemen zoals hittegolven en overstromingen. Andere thema's die aan bod komen: hernieuwbare energie en wonen, bedrijvigheid en voedselverspilling, mobiliteit en klimaatadaptatie.

Om te weten wat er in de gemeente leeft, startte het gemeentebestuur van **Merchtem** deze legislatuur met een inwonerspanel bestaande uit circa 1.500 willekeurig gekozen burgers aan wie men een aantal keren per jaar online of

telefonisch hun mening of advies vraagt over allerhande thema's. De meest recente bevraging had betrekking op 'dienstverlening'. Hieruit bleek onder meer dat het voor 1 op 4 van de ondervraagden helemaal niet duidelijk is waar ze met een vraag aan de gemeentelijke administratie terecht kunnen. Ook het nieuwe mobiliteitsplan, dat tijdens de gemeenteraadszitting van 31 januari 2022 werd goedgekeurd, was het resultaat van veel inspraak, waarbij niet enkel adviesraden, maar ook scholen, handelaars en inwoners werden betrokken. Momenteel loopt een inspraakronde over de geplande ruimtelijke uitvoeringsplannen voor Merchtem centrum.

Het mogen oneens zijn, zorgt achteraf voor een meer legitiem resultaat.

Alhoewel **Overijse** een lange traditie van dorps- en adviesraden heeft, wil het bestuur op vlak van beleidsinspraak een stap verder gaan. In het begin van deze legislatuur werd gezocht naar meer innovatieve vormen van samenwerking met burgers, dorps- en adviesraden. In het kader van een proefproject waarvoor Overijse, door Vlaanderen werd geselecteerd, bracht een burgerpanel van veertig gelote inwoners, samen met leden van alle gemeenteraadsfracties, een advies uit over de gemeentebelastingen. Een grootschalige bevraging en goede praktijken elders resulteerden in het 3-schillenmodel waarmee Overijse de brede samenleving haar zeg wil laten doen. Tijdens *Klap* op 24 april zal info worden gegeven over toekomstige projecten en zal inspraak mogelijk zijn. De thema's

zijn heel divers: het nieuwe klimaatplan, het sportcentrum, deelmobiliteit, buurtgerichte zorg, jeugdbeleid,... Burgers kunnen *speeddaten* met burgemeester en schepenen. Daarnaast wordt voor bepaalde vooraf geselecteerde projecten een intensief inspraaktraject doorlopen met burgers en leden van de adviesraden. De administratie ondersteunt het geheel en zorgt ervoor dat het advies bij de beleidsmakers terecht komt.

Sint-Pieters-Leeuw richtte begin 2021 het participatieplatform *Leeuw denkt mee* op. Via dit platform worden de inwoners geïnformeerd over plannen die impact hebben op een bepaalde wijk of buurt en wordt er feedback gevraagd. De eerste vraag had betrekking op het soort boom dat er gepland zou worden op de plaats van een verwijderde treurwilg aan de Kreperlaan en de Koning Albertlaan. Momenteel wordt via dit platform ook een inspraaktraject georganiseerd over de plannen voor de heraanleg van het dorpsplein in Zuun. De inwoners mogen mee beslissen over enkele voorgestelde opties en suggesties doen. Andere inspraakprojecten hebben betrekking op de keuze van een naam voor een vrijetijdshuis en de wijze van inrichting van het Damiaanpark. Er loopt ook een participatietraject over de plannen om het centrum van Leeuw veiliger en leefbaarder te maken.

Onder het motto *Vilvoorde is van jou. Maak er iets van* gaf het stadsbestuur in september 2021 het startschot voor een grootschalig, drie jaar durend, participatietraject voor een vernieuwde stadsontwikkeling. Acht wijken in **Vilvoorde** komen hierbij aan bod. Bedoeling is om samen met de wijkbewoners de openbare ruimte, mobiliteit en infrastructuur te verbeteren, wijkcirculatieplannen op te stellen, duurzaamheidsdoelstellingen te vertalen en verkeersveilige maatregelen te nemen. Elk participatietraject doorloopt vier fases. Na het verzamelen van dromen en ideeën worden geselecteerde ideeën uitgewerkt tot concrete plannen. Dit gebeurt in samenspraak met een bewonerspanel samengesteld op basis van loting en een panel met vertegenwoordigers van de adviesraden en organisaties uit de wijk. Reeds in de zomer van 2021 werden bevestigingen georganiseerd die de basis zullen vormen van wijkcirculatieplannen.

Wemmel biedt burgers de mogelijkheid om tijdens de gemeenteraad een voorstel of vraag persoonlijk toe te lichten. Het moet door minstens 20 inwoners ingediend worden en ondersteund door 100 anderen ouder dan 16. Voorwaarde is dat het gaat om een onderwerp van algemeen belang waarvoor de gemeente bevoegd is en niet racistisch of xenofob van aard. Volgens burgemeester Walter Vansteenkiste (**WEMMEL**) werd er nog geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om voorstellen in te dienen. Wel werd er tijdens de vorige legislatuur twee keer gevraagd om het woord te nemen. In het kader van de opmaak van het mobiliteitsplan organiseert het gemeentebestuur een participatietraject met inspraakmomenten en een bevraging.

Via het online burgerparticipatieplatform *idee-wo.be*, waarmee **Wezembeek-Oppem** in januari 2019 samen met CitizenLab van start ging, raadpleegt het gemeentebestuur haar inwoners regelmatig over bepaalde thema's. Dat gebeurde tot dusver over onderwerpen zoals mobiliteit, het gemeentelijk logo, fietsboxen en gedeelde fietsen. Daarnaast biedt het platform burgers de mogelijkheid om een idee of voorstel in te sturen. Het eerste idee dat Wezembeek-Oppem ondertussen reeds effectief uitvoerde, was de organisatie van *Garage Sale* (garageverkoop). Inwoners worden daarnaast geraadpleegd over mobiliteitsprojecten, zoals recent de herinrichting van de knooppunten op de Ring Oost en andere projecten zoals de plannen voor een nieuw hockeyveld. Binnenkort krijgt de bevolking ook de kans zijn mening te geven over wijkprojecten waarvoor de gemeente budgetten ter beschikking stelt.

Kwaliteit van de beleidsvoering

Volgens Nathalie Debast, woordvoester van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), komt het betrekken van burgers bij het lokale beleid niet alleen de lokale democratie ten goede, maar ook de kwaliteit van de beleidsvoering. 'Steden en gemeenten staan voor grote uitdagingen op vlak van mobiliteit, klimaat, vergrijzing,... Er zit veel expertise bij lokale medewerkers en politici, maar ook de inwoners hebben vaak heel wat visie en goede ideeën.' Volgens de VVSG doen lokale besturen steeds meer inspanningen om burgers bij het beleid te betrekken en gaan ze hierbij innoverend te werk, zoals werken met gelote burgerpanels voor beleidsadviezen en het ter beschikking stellen van burgerbudgetten. 'In ons Labo Burgerparticipatie gaan we op zoek naar projecten met een vernieuwende manier van werken om die kennis onder mekaar te delen', aldus Debast.

Valkuilen

Ewoud Monbaliu, oprichter van Levuur dat de afgelopen tien jaar heel wat participatieprocessen in de Rand begeleidde, heeft enkele waarschuwingen in petto. 'Neem je participatie als norm of doe je het voor de vorm? Participatie is immers veel meer dan via digitale tools of gespreksavonden inspraak geven of meningen verzamelen. Organiseer zeker geen participatie als je eigenlijk alleen maar de andere wil overtuigen van je eigen gelijk. Participatie gaat over tijd en ruimte creëren om meningen uit te wisselen en te bouwen aan gedeelde visies, processen waarbinnen burgers engagement opnemen voor lokale vraagstukken. Je creëert geen draagvlak door *flashy* te communiceren, maar door samen stap per stap een proces te doorlopen. Bestuurders deinzen er soms voor terug, maar het organiseren van het mogen oneens zijn, zorgt achteraf voor een meer legitiem resultaat.'

Speed-Dating mit Bürgermeister und Schöffen

Es ist schon länger deutlich, dass ein einziger Wahlgang alle sechs Jahre völlig unzureichend ist, um von lokaler Demokratie zu sprechen. Es drängt sich also die folgende Frage auf: Wie organisieren die Gemeinden in de Rand die Mitsprache ihrer Einwohner? Die Bürgerinnen und Bürger können den Vertretern der Kommunalbehörden ihre Meinung über

Beiräte oder im Rahmen von öffentlichen Untersuchungen mitteilen, die per Dekret bei Projekten eines gewissen Umfangs vorgeschrieben sind. Unter bestimmten Voraussetzungen dürfen sie sogar vor dem Gemeinderat das Wort ergreifen oder Referenden organisieren. In jüngster Zeit wird mit neuen Formen der Mitsprache experimentiert.

Wereldmuziek in het Nederlands

VLAAMSE RAND Met *Wij* hebben muzikanten Lennaert Maes en Andries Boone een nieuwe voorstelling klaar voor wie Nederlands leert. Ze krijgen daarbij het gezelschap van drie toptiesten met buitenlandse roots: Hussein Rassim uit Irak, Jérémie Hakeshimana uit Burundi en Asia Obstarczyk uit Polen. 'We vertrekken samen met het publiek op een muzikale wereldreis, in het Nederlands.' Maes en Boone brengen al tien jaar voorstellingen voor wie Nederlands leert. 'We werken voor het eerst met buitenlandse muzikanten. Hun eigen cultuur en muziekstijl maken de show rijker.' Hussein Rassim vluchtte in 2015 uit Irak en kwam na een lange tocht via Turkije, Griekenland, Macedonië, Servië, Hongarije, Oostenrijk en Duitsland in België terecht. Hij bespeelt de oed, een Arabische luit. Ook zanger en muzikant Jérémie Hakeshimana ontvluchtte zijn geboorteland Burundi, nadat hij de muziek leverde bij een documentaire over Burundese rebellen. Muziek waar hij trouwens een Oscarnominatie voor kreeg. Asia Obstarczyk uit Polen is docente viool en zangeres. Ze volgde de liefde naar ons land. Maes vroeg de drie muzikanten naar een lied uit hun geboorteland. 'Samen hebben we de tekst vertaald naar het Nederlands. Met de hulp van de vzw Internationaal Comité ging ik op zoek naar nog meer nummers uit verre landen. Een Chinees slaapliedje, een Braziliaans deuntje, een traditioneel Afghaans danslied,...

De jonge Afghanen die we onlangs in het publiek hadden, reageerden enthousiast en hebben volop gedanst. Een dame uit het publiek riep: *En nu een liedje uit Kameroen!* (lacht). Maar we kunnen niet uit elk land ter wereld een nummer brengen.'

De frontman kan op zijn spitsbroeder Andries Boone rekenen om de verschillende muziekstijlen geloofwaardig te brengen. 'Andries is snel met alle muziekstijlen weg en begeleidt de melodieën op meesterlijke wijze. Onze muzikanten zijn ook heel straf. Jérémie pakte gisteren na de voorstelling de oed van Hussein en begon erop te spelen alsof hij nooit iets anders had gedaan.' *Wij* is interactief, met een kleine quiz tussendoor. Wie wil en kan, mag meezingen, want alle teksten worden geprojecteerd. Maes was vroeger leraar. 'Dat zit er nog een beetje in. Ik wil mensen dingen meegeven, iets leren, ook als ik op het podium sta. Niets zo goed om een nieuwe taal te leren als je trouwens je studenten voorbereiden op de show met de hulp van een educatief pakket met muziek en woordspelletjes. Dit pakket is te downloaden op www.wijmakenmuziek.be. - BC

i *Wij* speelt op 22 maart in GC de Kam (Wezembeek-Oppem), op 24 maart in GC de Boesdaalhoeve (Sint-Genesius-Rode) en op 29 maart in GC de Zandloper (Wemmel), telkens om 20 uur.

Verkoopakten Coloma

SINT-PIETERS-LEEUV Het gemeentebestuur van Sint-Pieters-Leeuw heeft na een tip van de lokale heemkundige kring op een veiling twee verkoopakten uit 1611 bemachtigd van het kasteel Coloma. De historische documenten van meer dan 400 jaar oud geven een en ander prijs over de geschiedenis van het kasteel en het domein. 'De akten beschrijven de verkoop van het domein van de Brusselse patriciërsfamilie Van den Hecke aan Antonio Suarez de Arguello en zijn echtgenote Theresia de Arce y Ponce', vertelt burgemeester Jan Desmeth (N-VA). 'Zij waren niet de minste, want Antonio was op dat moment privésecretaris van landvoogd Albrecht die toen, samen met zijn echtgenote Isabella, over de Zuidelijke Nederlanden heerste.'

'De documenten markeren een belangrijk scharnierpunt in de geschiedenis van Coloma', vult historicus Raf Meert aan. 'Lange tijd werd voorgehouden dat Coloma ontstond uit een oud, middeleeuws domein met een verdedigingsburcht. Maar het tegendeel blijkt waar. Wat vandaag een natuurlijk geheel lijkt, werd in verschillende percelen en op verschillende tijdstippen door de opeenvolgende eigenaars aan het domein toegevoegd. Coloma werd op een braak terrein opgericht. Rijke Brusselaars lieten in de onmiddellijke buurt van de stad een buitenverblijf inrichten, waar ze vooral tijdens de zomermaanden vertoefden.' De gemeente wil op 13, 14 en 15 mei de akten aan het grote publiek laten zien ter gelegenheid van de opening van het vernieuwde landhuis De Viron, vlak bij het kasteel. - TD

Fiets- en voetgangersbrug over Ring

MACHELEN De Werkvennootschap heeft een 168 meter lange fiets- en voetgangersbrug geplaatst over de Ring in Machelen-Diegem. 'De brug is het sluitstuk van de fietssnelweg F3', legt gedeputeerde voor Mobiliteit Tom Dehaene (CD&V) uit. 'Dit maakt fietsen tussen Leuven en Brussel veilig en comfortabel. En ook de fietsverbindingen die we met de omliggende bedrijventerreinen voorzien versterken de positie van de fiets in deze drukke woonwerkregio.' Eind maart moet de fietsroute helemaal klaar zijn. In totaal gaat het om een investering van 24 miljoen euro door de Vlaamse overheid, de provincie Vlaams-Brabant en de gemeenten Machelen en Zaventem. 'De Vlaamse overheid heeft de ambitie om tegen 2035 de helft van de verplaatsingen in de Vlaamse Rand duurzaam te maken', zegt Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Lydia Peeters (Open VLD). 'Investeren in performante infrastructuur is daarbij een belangrijke voorwaarde. Enkel zo krijgen we meer mensen op de fiets en aan het wandelen. De nieuwe fiets- en voetgangersbrug kort het bestaande traject tussen Zaventem en Machelen met 4 km in. Het is trouwens de eerste brug die we binnen het project Werken aan de Ring bouwen over de Ring. Dat het net een fietsbrug is, maakt het symbolisch mooi.' • TD

Eén miljoen voor gebouwen in de zorg

VLAAMS-BRABANT Vlabinvest, het Agentschap voor woon- en zorginfrastructuur in Vlaams-Brabant, keerde het voorbije jaar in opdracht van Vlaanderen iets meer dan 1 miljoen euro subsidies uit voor investeringen in zorgvoorzieningen. 'Het gaat om investeringen in gronden, gebouwen en inrichting van zorgvoorzieningen die een nieuw of verbeterd zorgaanbod aanbieden', licht gedeputeerde voor Vlabinvest Gunther Coppens (N-VA) toe. De subsidies gingen onder meer naar een nieuwbouw van kinderdagverblijf Lentetuiltje in Meise, jongerenstudio's van de Stichting Vosberg in Wezembeek-Oppem en de renovatie van het pand van CAW Halle-Vilvoorde in Vilvoorde. 'In het Centrum Algemeen Welzijnswerk kan elke inwoner van Halle-Vilvoorde terecht met alle vragen over welzijn. We bieden gratis professionele hulpverlening aan, dicht bij de mensen', vertelt directeur Shari Robijns. 'Door de verbouwing van het pand in Vilvoorde kunnen we uitbreiden van vijf naar acht gespreksruimtes en zo extra mensen begeleiden.' Vlaams-Brabant hinkt vooral achterop wat betreft de zorg voor personen met een handicap, jongerenwelzijn en geestelijke gezondheidszorg. 'De grootste achterstand bevindt zich echter in de Vlaamse Rand, voor zowat elke sector. We hopen het komende jaar dan ook meer dossiers uit deze regio te kunnen behandelen', besluit gedeputeerde Gunther Coppens. • TD

Machelen stelt een masterplan op voor het ingesloten dorpje **Diegem-Lo** langs de Ring. Hiermee zou het gehucht bestaanszekerheid moeten krijgen. • De parkpoort aan de Kastanjedreef in **Tervuren** wordt verbreed zodat er een veiligere oversteekplaats voor fietsers en voetgangers kan komen. • In de laatste tien jaar zijn er in **Halle-Vilvoorde** nog nooit zo veel mensen aan het werk geweest. Er zijn 5.000 openstaande vacatures in Vlaams-Brabant. Er wordt vooral gezocht naar schoonmakers, magazijnmedewerkers, bewakingsagenten en leerkrachten secundair onderwijs. • Vzw Hart voor Mensen uit **Vilvoorde** ziet het aantal mensen dat afhankelijk is van voedselpakketten sterk toenemen. • De spiksplinternieuwe bibliotheek naast de ook al nieuwe City Hall in **Wezembeek-Oppem** is geopend. • **Vilvoorde** investeert ruim 400.000 euro meer in zonnepanelen voor de administratieve centra, scholen, het stedelijk zwembad en andere sportaccommodatie. • Het Begijntjesbad in **Overijse** vindt moeilijk redders, waardoor het nieuwe gedeelte met onder meer de wildwaterbaan nog niet is kunnen opengaan. • Bij afvalintercommunales Incovo en Interza zijn er vorig jaar een kwart minder sluikstorten gemeld. Met behulp van camera's konden vorig jaar 300 sluikstorters worden geïdentificeerd. • **Merchtem** bouwt een nieuw onderkomen voor de 42 werknemers van de technische dienst. Kostprijs: 785.606 euro. • Luc Van Damme, ook bekend als Lucske, 35 jaar chef-kok in het bekende restaurant In de Patattezak bij Pee Klak in **Strombeek** is overleden. • De taalwetgeving brengt de verkeersveiligheid in gevaar. Dat zegt Procureur des Konings Ine Van Wymersch van **Halle-Vilvoorde**. Beklaagden in de

Rand kunnen kiezen om voor de Franstalige politierechtbank in Brussel te verschijnen en daar is de wachttijd zeer lang. Ondertussen kunnen ze blijven rondrijden. • Jeugdopbouwwerker Younes El Yousfi zal met het project Connect in **Wemmel**, **Asse** en **Dilbeek** mee een brug slaan tussen jongeren en politie. • Scholen en zwemclubs kunnen vanaf nu opnieuw terecht in het zwembad Pierebad in **Strombeek**. Sinds 1 januari wordt het door de Lago-groep uitgebaat. Op 1 april opent het vernieuwde recreatieve gedeelte. • Bewoners van de Sint-Stefaanstraat in **Sint-Stevens-Woluwe** tekenden bij de provincie beroep aan tegen de komst van een bedrijf dat kippenvlees verwerkt. Ze vrezen mobiliteitsproblemen, geurhinder en ongedierte. De gemeente gaf een vergunning voor de zaak. • Woningen in de Vlaamse provinciesteden worden almaar duurder. Uit cijfers van Statbel blijkt dat de gemiddelde woningprijs in de Vlaamse Rand iets meer dan 400.000 euro bedraagt. Als regio is **Halle-Vilvoorde** met 470.000 euro nog duurder dan Leuven. In enkele faciliteitengemeenten betaal je nog eens 100.000 euro meer voor een woning. • Het festival Voodoo Village in **Grimbergen** mikt in september 2022 op 25.000 bezoekers en is op zoek naar 600 medewerkers om het festival in goede banen te leiden. • De provincie Vlaams-Brabant investeerde in 2021 2,6 miljoen euro in 15 fietsprojecten. • De provinciale fietstellers constateerden in 2021 een terugval van 12% van het fietsverkeer ten opzichte van het record- en lockdownjaar 2020. Over meerdere jaren bekeken blijft het fietsverkeer stijgen. In 2021 was er een stijging van 25% ten opzichte van 2019. • De leerlingen van het Regina Caelilyceum in **Dilbeek** kunnen veiliger naar school dankzij een slagboom die de straat op bepaalde tijdstippen autovrij houdt. • **Sint-Pieters-Leeuw** gaat de 48 kapelletjes langs straten en veldwegen opknappen. • Het revalidatieziekenhuis Inkendaal uit **Vlezenbeek** krijgt van de Vlaamse Regering 80 miljoen euro voor een nieuwbouw. • JH

Jongensschool met afbraak bedreigd

GRIMBERGEN In Grimbergen is aardig wat protest gerezen tegen de afbraak van de oude jongensschool in het centrum van de gemeente. Al meer dan 650 mensen hebben een petitie tegen de

afbraak getekend. Het gemeentebestuur heeft beslist om de jongensschool plat te leggen om plaats te maken voor een nieuwe vleugel voor het gemeentehuis. In de nieuwbouw komen ook een bibliotheek, OCMW-diensten en een aantal klassen. 'De oude jongensschool uit het begin van de 20e eeuw draagt bij tot het pittoreske karakter van het historische centrum van Grimbergen. Dat zo'n prachtig gebouw moet verdwijnen, is onbegrijpelijk', vindt Aurélie Gerth, initiatiefneemster van de petitie. 'De oude school staat niet voor niets op de lijst van gebouwen met historische en culturele waarde van Onroerend Erfgoed van Vlaanderen.' Volgens de gemeente is de piste om de school te behouden wel degelijk onderzocht, maar bleek die niet haalbaar. 'Alleen de gevel heeft een zekere erfgoedwaarde', zegt schepen Philip Roosen (N-VA). 'De binnenkant is in de loop der jaren verbouwd. Het is trouwens afgekeurd voor brandveiligheid. De gevel behouden zou in principe kunnen, maar bouwtechnisch is dat een ingewikkelde, dure zaak. Dan komen we ook nooit aan de nodige vierkante meters.' Het openbaar onderzoek is inmiddels afgerond. Als de gemeente een omgevingsvergunning krijgt voor het administratief centrum mag ze zich volgens Aurélie Gerth aan een beroepsprocedure verwachten. • TD

Taalscreening kleuters

VLAAMSE RAND In de Vlaamse Rand heeft iets meer dan 1 op de 5 kleuters in de derde kleuterklas extra taalsteun nodig om te starten in de lagere school. Dat blijkt uit de resultaten van de eerste taalscreening die er kwam op vraag van Vlaams minister voor Onderwijs Ben Weyts (N-VA). 'In de Vlaamse Rand is gemiddeld 22% van de kinderen in de derde kleuterklas niet taalvaardig genoeg om naar de lagere school te gaan', legt Weyts uit. '17% heeft extra taalondersteuning nodig, 5% heeft nood aan intensieve begeleiding.' De Vlaamse Rand zit met die 22% een eind boven het Vlaamse gemiddelde van

15%. In het Brussels Gewest gaat het om 1 op de 3 kinderen. 'Deze resultaten bevestigen het belang van deze taalscreening', zegt Weyts. 'We mogen het niet laten gebeuren dat kinderen met een kleine of grote taalachterstand moeten beginnen aan de lagere school. Dankzij de taalscreening weten we precies welke kinderen nog hoeveel ondersteuning nodig hebben, zodat ook zij met gelijke kansen aan de lagere school kunnen starten. Bij de taalscreening hoort voor heel Vlaanderen 12 miljoen euro extra per jaar, waarmee de basisscholen extra kunnen inzetten op taalondersteuning.' • TD

vzw 'de Rand' zoekt 3 nieuwe onafhankelijke bestuurders.

Interesse? Je vindt meer info via nieuws 'oproep' op www.derand.be

Hilde Lemey

Hoed af voor de hoed

Hilde Lemey uit Buizingen verzamelt al dertig jaar etnische hoeden uit alle werelddelen. Met die enorme collectie richtte ze een huismuseum in dat je nog tot 30 juni 2022 kan bezoeken. De hoeden vertellen talloze verhalen over volkeren, levenswijzen, ambachten, rituelen en materialen.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Filip Claessens

Toen mijn zus trouwde, droeg ik een hoed waar ik veel *complimenten* over kreeg', vertelt Lemey. Het was de start van iets groter. 'Tijdens een fietsreis in China in 1991 kocht ik mijn eerste hoed. Dat ben ik tijdens mijn lange verblijven in het buitenland blijven doen.' Lemey werkte als onderwijsdeskundige voor verschillende buitenlandse organisaties, waaronder acht jaar in Afghanistan, alsook in Pakistan, Congo, Benin, Rwanda, Oekraïne en Mali en maakte vele fietsreizen. 'Een hoed is meestal niet zo duur in aankoop en gemakkelijk te vervoeren.' Ze verzamelt de hoofdtooiën uit interesse voor de volkeren in kwestie, het materiaal waaruit ze zijn vervaardigd, de verhalen en de filosofie die erachter schuilgaan. Toen ze op pensioen ging, haalde ze de 170 etnische hoeden uit de dozen en creëerde ze een huismuseum – kalpak genaamd – een droom die in vervulling ging. 'Kalpak is de naam van een hoed uit vilt (bewerkte schapenwol), die in de steppen van Kirgizië wordt gedragen. Bovendien betekent kalpak ook *mijn huis*.'

Mensenhaar en ossentanden

Lemey verdiept zich dagelijks in de materie zodat haar rondleidingen, workshops en lezingen steeds meer diepgang krijgen. 'Hoeden draag

je tegen de zon of de kou, maar ze vertellen je ook over geloof en bijgeloof, status, overgangsrituelen of textiel. Zelfs de kleuren hebben vaak

'Hoeden draag je tegen de zon of de kou, maar ze vertellen je ook een heel verhaal.'

een bijzondere boodschap.' Haar kennis en passie blijken onmiddellijk wanneer ze ons in haar museum rondleidt. De culturele context van de Congolese Lega en de Kuba komt aan bod, waarna vlot wordt overgeschakeld op de Ashanti uit Ghana, de Kalash uit Pakistan, de Dogon uit Mali de Miao uit China,... Alles passeert de revue.

Zo is er de Afghaanse bruiloftshoed die ze voor vijf dollar kocht in een bazaar in Peshawar. Achteraf bleek het een waar museumstuk te zijn. Of een hoofdtooi gedragen door de koningen van Yorubaland, versierd met kralen en zestien vogels, die de stichting symboliseert van dat rijk in Nigeria. Tevens is er een verzameling kinderhoedjes te bewonderen; spiegeltjes die in mutsjes werden verwerkt, zodat boze geesten op afstand worden gehouden, oorklepjes die niet

alleen beschermen tegen de kou maar tegelijk het jonge oor willen behoeden voor de praat van grote mensen.

Het museum bevat ook meer bekende hoeden zoals de Bombin uit Peru en Bolivia, gepopulariseerd door de Britten, maar enkel gedragen door vrouwen. Of de Panama-hoed die wereldwijd is geworden. Heel bijzonder is een hoed van de Zuid-Afrikaanse Zoeloes, waarin meisjes vanaf 14 jaar het hoofdhaar bewaren om er een bruijloftshoed mee te vervaardigen, of ook nog een hoofdtooi van de Naga uit Myanmar, gemaakt van ossentanden.

Rondleidingen en workshops

Lemey geeft rondleidingen van een uur, alsook lezingen en workshops in scholen aan de hand van een mobiele tentoonstelling. Tijdens de workshops in de scholen versieren de kinderen een hoedje van papier waarbij materiaal als knoppen, geschilderde kippenpluimen, schelpen en dergelijke, ter plaatse worden gerecupereerd en een nieuwe betekenis krijgen. In het museum hangen ter illustratie talrijke foto's die zichzelf of vrienden, familie en bezoekers maakten tijdens hun reizen.

 hilde.lemey@gmail.com en thekalpakcollection.com

‘Brussel en de een Siamese

VRT-journalist Stefaan Meerbergen groeide op in Kraainem, maar woont ondertussen al jaren in Brussel. ‘De Rand en de grootstad: de spanning tussen die twee maakt het boeiend.’

TEKST Anne Peeters • FOTO Filip Claessens

Stefaan Meerbergen (48) begon zijn journalistieke carrière bij RINGtv, en werkte ook voor tv-Brussel, het huidige BRUZZ. Na zijn studententijd verhuisde hij van Kraainem naar Brussel. Via een journalistenexamen belandde hij op de sportdienst van de VRT. Ondertussen kennen we hem als reporter bij de nieuwsdienst. ‘Ik ben vrij snel bij de nieuwsdienst terecht gekomen om iemand te vervangen die in het buitenland zat. Ik heb geen specifieke specialisatie, wat misschien gek is, maar voor mij voelt het heel natuurlijk aan om te zwerven tussen verschillende onderwerpen en thema’s. Ik werk vooral rond de sociale en stedelijke problematiek: armoede, migratie, religie, radicalisering. De meeste collega’s worden politiek journalist óf kiezen een specialisatie; buitenland, economie, ... Ik ben meer een generalist.’

Hebben de thema’s waarrond je werkt te maken met het feit dat je in de Rand bent opgegroeid en ondertussen in Schaarbeek woont? Heb je de stedelijke problematiek voor je neus zien ontwikkelen?

‘Misschien wel. De plek waar ik nu woon, was enkele decennia geleden de plek waar de vrijbuiters huidden, waar de revolutionairen zaten of diegenen die tegen de kerkelijke macht opkwamen. In steden is religie opnieuw belangrijk. Dat zie je in Brussel, en ook in andere steden. Je ziet vrouwen met een hoofddoek, je ziet halal slagerijen, je ziet christelijke gemeenschappen van Oost-Europeanen of Afrikanen die hier vlakbij de kerken vullen. De wijk waar ik woon, is zeer divers. Dat voedt me. Ik kijk ook kritisch, natuurlijk: ik zie veel problemen. Via de stad heb ik niet alleen een zekere kijk op de samenleving, maar ook een bepaald netwerk. Hier stap je buiten en kom je mensen

EN ‘Brussels and the Rand are like Siamese twins’

The VRT journalist Stefaan Meerbergen grew up in Kraainem but has been living in Brussels for many years now. ‘The Rand and the metropolis: I find it all very exciting, this tension between the two entities. The city is where I live, but I also enjoy the Rand. I find it a great place to be when I am in the mood for unwinding. The Rand for me is like an old love: you know why you like seeing her but you also realise why you had to leave her. The city and the Rand complement each other like Siamese twins: always connected, they are forever attached to each other.’

Speaking as a journalist, the city is one of the most fascinating areas of Belgium. Relations between French and Dutch speakers are less strained than they used to be. I can still recall fragmentary skirmishes between the language communities, when things could get pretty rough, and I remember as a little boy going to the supermarket check-out in Kraainem with my knees knocking together, afraid about whether or not they would speak Dutch. We are hearing English spoken more and more, as the language young people like to use to interact.’

Rand zijn tweeling'

tegen die in de prostitutie werken of mensen die met verkeersveiligheid bezig zijn, je hebt hier armoedeverenigingen, ... noem maar op. Ik hoef maar op mijn fiets te springen en ik ben overal vlakbij. Wat dat betreft is Brussel zeker een goede voedingsbodem. Deze stad is journalistiek een van de meest interessante gebieden van België.'

Merk jij nog spanningen tussen Franstaligen en Vlamingen?

'Ik heb het gevoel dat het conflict minder sterk leeft dan vroeger. Ik herinner me nog flarden van toen ik een kleine jongen was in Kraainem, toen die gemeente communautair vaak in brand stond. Ik herinner mij betogingen waar *Kraainem Vlaams* werd gescandeerd en de politie met paarden chargeerde. Die protesten waren vrij heftig, mensen werden opgepakt. Dat zie je nu niet meer. Er waren campagnes om de Rand Vlaams te houden. Ik weet dat ik als kleine jongen met knikkende knieën naar de kassa in de supermarkt in Kraainem ging, bang of ze wel Nederlands zouden spreken. Dat was geen fijn gevoel. Mijn Frans was niet geweldig en ik vond het onrechtvaardig dat mensen niet de moeite deden om Nederlands te spreken. Ik denk dat het taalconflict zachter is geworden. In Brussel is het zelfs grotendeels verdwenen, verzopen in de taalkundige chaos. Op politiek niveau speelt het wel nog, in bevoegdheidsverdelingen, de macht van het gewest tegenover de macht van de gemeenten, institutioneel, maar in de praktijk, op de straat, is er vaak geen taaldominantie meer. Er wordt ook steeds vaker Engels gesproken in Brussel, een taal waarin voornamelijk jonge Franstaligen en Nederlandstaligen elkaar wel eens vinden. In Brussel moet je vooral flexibel zijn. Als de kinderen hier naar de Marokkaanse bakker om de hoek gaan, slagen ze er toch in om, zonder Frans te spreken, terug te komen met wat we gevraagd hebben. In Brussel aanvaardden ze dat je het met handen en voeten uitlegt.'

Heb je het wonen in de stad anders ervaren als wonen in de Rand?

'Ja, vooral de spanning tussen die twee. Dat heb ik gemerkt toen ik RINGtv en tv-Brussel combineerde. Die werelden liggen zó ver uit elkaar.

Waar de Rand eerder een residentieel gebied is met wat winkels en bedrijventerreinen, heb je in de stad alle problemen van de wereld op één hoop. Gaande van extreme armoede, over sluikestorten tot criminaliteit, en noem maar op. Gelukkig zijn er ook veel positieve zaken: heel veel creatieve horeca, startups, sociaal ondernemerschap, ... Als je de Rand en Brussel vergelijkt, is die scheidingslijn op bepaalde plaatsen zeer scherp. Je merkt het soms letterlijk als je de gewestgrens overstapt. De geesten groeien steeds meer uit elkaar, heb ik de indruk. Ik merk dat mensen die in de Rand wonen steeds minder naar Brussel gaan. Is dat vanuit een gevoel van onveiligheid? Is het een mobiliteitsprobleem? Brussel is soms te ver, zelfs vanuit de Rand. Dat is trouwens niet alleen in Brussel zo: Parijs en het buitengebied leven ook op gespannen voet. In Brussel is het goed leven, maar de stad is misschien wat complexer om te begrijpen dan de Rand. Als je moeite doet om de evoluties in de stad te absorberen, is dat een zeer boeiende leefomgeving.'

'De Rand is zoals een oud lief: je weet waarom je haar graag ziet, maar je weet ook waarom je niet bij haar bent gebleven.'

Mis je de Rand nu je in Brussel woont en werkt?

'De stad is de plek waar ik leef, maar ik hou ook van de Rand. Ik ga er naartoe om me te ontspannen en vind het er fantastisch. Voor mij is de Rand zoals een oud lief: je weet waarom je haar graag ziet, maar je weet ook waarom je niet bij haar bent gebleven. Ik ga altijd graag naar de Rand, maar voor mij is de combinatie tussen de stad en de Rand essentieel. Ze zijn complementair. Ik zie ze als een Siamese tweeling: altijd verbonden, ze hangen voorgoed aan elkaar vast. 'Met kinderen is de Rand misschien een meer logische keuze om te wonen, je hebt er meer groen. Dat mis ik hier soms wel. Toch zit je ook snel in het groen. Hop, je springt op de fiets en je bent er. Eén of twee keer per week fiets ik door de

Rand. Ik zit vaak in Overijse, het Dijleland. Lekker heuvelachtig, da's fijn. Gelukkig dat Brussel een groene Rand heeft met het Zoniënwoud en velden die van bij mij thuis hooguit zes, zeven kilometer ver zijn.'

Net voor de wereldwijde pandemie heb je met je gezin een fietstocht langs de Westelijke Jordaanoever gemaakt. Geen evidente keuze.

'Voor we kinderen kregen, deden mijn vriendin en ik veel fietsreizen, vaak naar minder evidente bestemmingen als Tadzjikistan, Kirgizië, Marokko, IJsland, Vietnam, Turkije, ... Het is onze manier van vakantie beleven. Die reis naar Palestina wou ik eerst zelf doen, op mijn eentje, in een weekje verlof. Dat lukte niet en toen werd het een plan om er een gezinsvakantie van te maken. Onze kinderen waren zes en vier. De Westelijke Jordaanoever is perfect te bereizen in een periode dat er geen opflakkingen van geweld zijn. Het moeilijke is dat je er met de fiets op relatief onontgonnen terrein begeeft. Kan je daar wel fietsen? Hoe ziet het eruit? In welk landschap kom je terecht? Waar kan je slapen? Op het internet vond ik niet zo gek veel informatie. We hebben de reis wel voorbereid uiteraard, maar er was toch veel improvisatie ter plekke nodig. En dat is niet zo eenvoudig in een gebied dat heel complex in elkaar zit. Het is een reis met dat tikkeltje extra. Het landschap is prachtig, het eten top. De kinderen hebben er in zee gezwommen, ze hebben het beste ijsje ooit gegeten, dromedarissen in het wild gezien. Wij hebben dit getroebleerde stukje van de wereld met eigen ogen gezien. We spraken met kolonisten, met Palestijnen. Dat is zeer verhelderend. Je kan dat perfect met kinderen doen, zonder al te veel concessies. Kinderen zijn flexibel, ze kunnen veel aan.'

'Wij blijven fietsen. Ik zou met het hele gezin graag eens naar Afrika gaan. Net de laatste weken voor de coronapandemie uitbrak, ben ik in Rwanda gaan fietsen, zonder mijn familie. Daar zou ik graag eens mijn kinderen mee naartoe willen nemen. Door de klimaatproblematiek worden verre reizen minder evident, vind ik, maar af en toe zou ik mezelf en mijn kinderen toch iets willen bieden dat onze wereld opentrekt, dat onze verwondering gaande houdt.'

De Molenbeekvallei

Van steengroeven tot waardevolle natuur

Onze vorige verkenning van de Groene Wandeling eindigde aan het kerkhof van Sint-Agatha-Berchem. Vanaf daar volgen we verder in de richting van de Kerse-laarstraat en de Kerseboomstraat. Deze keer scheren we rakelings langs de gewestgrens.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

We stappen door het moerassige natuurgebied van de Kattebroek. De grens met het Vlaams Gewest loopt evenwijdig met het wandelpad. In Brussel vind je hoofdzakelijk de natuurrijke graslanden, in Vlaanderen bestaat de voornaamste biotoop uit gemengd bos. Op dit traject vind je verschillende volkstuintjes, veelal gezellig druk. Dat is hier ook het geval, ter hoogte van de Kattestraat.

Prachtige Zavelenberg

De Molenbeek ziet er redelijk proper uit. Dat heeft te maken met de saneringswerken die Leefmilieu Brussel hier een vijftiental jaar geleden uitvoerde. Tevoren was het een open riool, nu zit er heel wat

leven in het water. In de nabije toekomst zal de waterhuishouding verder worden geoptimaliseerd, in samenwerking met Vlaanderen.

Dan lopen we in een boog om het Hundereenveld heen en steken die afgrijselijke Gentse Steenweg over. Via de Zavelenberggaarde, met alweer wat volkstuintjes, kom je in een prachtig groengebied: de Zavelenberg. Toen we er passeerden lag het aan de ingang vol afval, een echte smet op het knappe blazoen. Op een zonnige weekdag flaneerden veel kijklustigen door het gebied, al dan niet vergezeld van al dan niet aangelijnde viervoeters. We schrijven 'viervoeters', want er liepen zelfs twee aangelijnde katten. De aangelijnde peuters (écht!) laten we gemakshalve even buiten beschouwing, vanwege 'tweevoeters'.

Jawel, twee moerassen

Via het Guy Demanetpark komen we in Ganshoren aan, waar je de eerste spoorweg kruist en via de Bosstraat het Moeras van Ganshoren betreedt. Dezelfde Molenbeek van het Kattebroek vind je weer in dit Moeras en ook in dat van Jette, dat er mooi op aansluit. Hier vormt ze de propere levensader van dit langgerekte gebied. Na de kruising van de tweede spoorweg beland je onder het afgesloten Poelbos en het toegankelijke, drukke Laarbeekbos. Daar liggen de restanten van oude steengroeven van de Balegemse zandsteen. Voor de nieuwsgierigen onder ons: ter hoogte van de Thaborberg en de Wolfspuiten in Dilbeek vind je nog overblijfselen van zandsteengroeven uit dezelfde bodemlaag, ook al liggen ze hier een 15 km vandaan.

Ter hoogte van het Moeras van Ganshoren en Jette liggen enkele tientallen grote en kleinere bronnetjes die allemaal afwateren naar de Molenbeek. In deze buurt vind je de enige populatie van de ringslang in het Brussels Gewest. Het is zeker dat dit iconische reptiel hier vele jaren geleden is uitgezet, maar de soort doet het erg goed. Een beetje hallucinant toch, als je op de onmiddellijke achtergrond de enorme appartementsblokken ziet die je in de verste verte niet zou associëren met deze bijzondere natuur. Het wordt nog hallucinanter, als je de recreatieve infrastructuur bekijkt in het oostelijk deel van het

Dirk Volckaerts was negen jaar hoofdredacteur van Brussel Deze Week. Momenteel werkt hij voor de Europese Commissie. Voor RandKrant schrijft hij afwisselend met Joris Hintjens, Fatima Ualgasi en Tom Serkeyn de column *mijngedacht*.

Makelen! (makelde! heeft gemakeld!)

Koning Boudewijnpark, nadat je de altijd drukke Tentoonstellingslaan bent overgestoken. Dit deel van het park heeft een bijzondere, sociale functie. De omwonenden gebruiken deze zone als speeltuin waardoor het er altijd druk is.

Boeiend drieluik

Het niet zo aantrekkelijke Jeugdperk en de Prins Leopold Square brengt ons naar een drieluik van parken waar je best even je tijd voor neemt, met name het Sobieskipark, de Tuinen van de Bloemist en de Koloniale Tuin. Het Sobieskipark deed lang dienst als de vruchtentuin voor de koninklijke familie. Zowel exotische vrucht-

Deze verkenning brengt ons naar drie parken waar je best even je tijd voor neemt: het Sobieskipark, de Tuinen van de Bloemist en de Koloniale Tuin.

bomen als een inheemse boomgaard werden door de vele hoveniers permanent onderhouden om de familie het hele jaar van vers fruit te voorzien. De Tuinen van de Bloemist moesten de koninklijke eigendommen dan weer het hele jaar door van allerlei bloemen voorzien.

De serres van de Koloniale Tuin deden dienst als standplaats van de vele planten die overkwamen vanuit Congo. Die zijn er vandaag niet meer, maar de nieuwe invulling van deze drie pareltjes mag gezien worden. Het zijn alle drie restanten van een roemrijk parkverleden onder Leopold II, die tot op vandaag tot de verbeelding spreken. Leefmilieu Brussel doet zijn best om deze drie historische parken in uitstekende vorm te houden. Ah, en vergeet niet de heerlijke Brusselse panorama's die je vanuit deze tuinen ziet, in je op te nemen. Hoe zou het er hier een dikke eeuw geleden hebben uitgezien? Meteen een gelegenheid om kaarten en plannen van die tijd nog eens boven te halen. Ze vertellen een uniek stukje geschiedenis waar je je vandaag nog kan over verwonderen. Onze volgende etappe brengt ons naar de noordrand van het Brussels Gewest.

Ik ben op huizenjacht. En – maar vertel dit niet verder aan mijn Brusselse vrienden – ik kijk hiervoor ook over de gewestgrenzen. Mijn dochter zit op een hele fijne school dichtbij Ukkel Kalevoet, en dus komen in principe veel gehuchten in aanmerking: Stalle, Neerstalle, Calevoort, Kinsendael, Droogenbosch en Linckenbeek – sorry, Linkebeek, ik zat met mijn neus weer eens in de Ferrariskaart uit 1770. Als het toekomstige huis maar op wandelafstand van een station op de S1-lijn ligt, zeg ik altijd. Verrewinkel is dus wat ver en Holleken, wel, ook – maar alleen omdat er momenteel per richting maar één trein per uur stopt.

Soit. Hoe gaat een mens die een huis wil kopen te werk? Zoeken, via gespecialiseerde zoekmachines op het internet natuurlijk. Je kent ze wel: de immowebben en vlans van deze wereld. Onvermijdelijk krijg je dan te maken met de nobele gilde der vastgoedmakelaardij. Er wordt in de streek nogal gemakeld, dat kan ik u vertellen! Vaak wordt één woning tegelijk drie keer aangeboden: één keer in, pakweg Beersel, dan ook nog eens in Drogenbos én ook nog eens in Ukkel. Dat dit uitermate fluïde omspringen met gemeentegewestgrenzen soms vervelende gevolgen heeft, ondervond ik zelf aan den lijve toen ik een paar weken geleden op een donkere februariavond een charmant doch redelijk correct geprijsd huisje ging bezoeken in de Kerkveldweg in Linkebeek, op een uitermate gunstige acht minuten stappen van het station. Na acht minuten stappen door pittoreske holle wegen kwam ik inderdaad stipt op tijd (dank u, galileo-satellietsysteem!) op mijn bestemming in de Kerkveldweg in Linkebeek aan. Groot was mijn verbazing om ter plaatse geen Charmante, Pas Gerenoveerde en Instapklare Woning met Drie Slaapkamers aan te treffen, maar wel een Keurig Kaalgeschoren Korenveld. Hadden ze mij hier mooi gemakeld, zo op de boerenbuiten! Het huis in kwestie bleek in werkelijkheid name-

lijk in de Kerkveldstraat in Beersel te liggen, en tegelijk ook in Drogenbos, maar alleszins niet waar ik stond. De enkele inboorlingen die die avond hun hond of hun SUV uitlieten, vonden mijn interesse in dat korenveld toch wel wat verdacht. Kijk, hier kan ik mij toch wel lichtjes over opwinden. Waarom moet er bij het makelen zoveel fantasie gebruikt worden? Ik begin al een beetje specialist te worden. Wat in een vastgoedadvertentie staat, is eigenlijk een soort geheimtaal. Een Da Vinci-code van de immobiliënssector. Maar vrees niet: dankzij Randkrant kunnen ook jullie nu deze code ontcijferen.

'Karaktervolle woning': Help! De vorige eigenaar was een knutselaar.
'Op te frissen interieur': Een compleet krot.
'Ideaal voor natuurliefhebbers': Ligt in overstromingsgebied.
'Prachtig uitzicht': Ligt op een kale berg in de woestijn.
'Zonnige, zuidgerichte tuin': Ligt op een kale berg in de woestijn (2).
'Een wijk in volle ontwikkeling': Oud industriegebied met zware bodemverontreiniging.
'Vlakbij alle voorzieningen': Ligt tussen een benzinstation en het gemeentelijk containerpark.
'Heeft een groot potentieel': Best helemaal afbreken en opnieuw beginnen.
'Een goede investering': Er zit een huurder in en die wil er niet uit.
'Vlakbij de grote invalswegen': Slaapkamer met zicht op ochtendfile.
'Op wandelafstand van scholen': Hangjongeren in je tuin.
'Ligt in Linkebeek': Ligt in Beersel. En in Drogenbos. En in Ukkel.

Het is slechts een kleine bloemlezing. Uiteindelijk zullen we ons droomhuis wel vinden, misschien zelfs eentje met correct energiecertificaat. En als u, lieve lezer, een tip voor ons heeft, mag u die ons altijd bezorgen. U weet nu wat u moet zeggen, en wat niet. Geen dank! **TEKST** Dirk Volckaerts • **FOTO** Filip Claessens

Vreugde vinden in droevige momenten

Vreugde vinden in droevige momenten. Een illusie? Niet als je naar de drijfveren van Peter Piot en Geert Meyfroidt luistert. Twee mannen met een levensmissie: zieke mensen beter maken.

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Hoe zijn jullie op het punt beland waar jullie vandaag staan?

Piot: 'In mijn leven is er veel gebeurd dat niet was gepland. Ik ben opgegroeid in Keerbergen, in de tijd dat er witlof en asperges werden geteeld en er nog geen golfterrein was aangelegd. Ik vertoefde graag in de bossen, de ideale plek om micro-organismen in het water te onderzoeken. In die tijd was dat zowat het spannendste wat er in Keerbergen te beleven viel. Ik wist dan ook op heel jonge leeftijd dat ik er weg wou. Ik ben ingenieurswetenschappen gaan studeren aan de universiteit in Gent. Hoewel ik goed was in wiskunde, miste ik de link met de mens. Ik ben dan overgestapt naar geneeskunde en heb me later gespecialiseerd in infectieziekten. Een studiekeuze die mijn prof afraadde. Volgens hem koos ik voor een richting zonder toekomst. (lacht) Door zijn raad niet te volgen, zou ik later in het Tropisch Instituut en als ebola-onderzoeker en aidsdokter in Afrika terecht komen. Het werd de basis voor mijn internationale loopbaan.'

Meyfroidt: 'Zo gaat het vaak. Een samenloop van toevalligheden die bepalen hoe je leven loopt. Een beetje vergelijkbaar met wat ik tijdens de COVID-crisis meemaakte. Toen de pandemie uitbrak, was ik voorzitter van de Belgische Intensieve Geneeskunde. Uit onze contacten met China en Italië wisten wij vanaf het prille begin dat de bottleneck op intensieve dé grote uitdaging van de gezondheids crisis zou vormen. Zo ben ik deel gaan uitmaken van het Hospital and Transport Surge Capacity Committee (HTSC) van de federale overheid om de capaciteit in de ziekenhuizen en op de intensive care-afdelingen te plannen. Het was eerder toevallig dat ik die rol heb gespeeld. Het had evenzeer gekund dat een andere intensivist op de voorgrond was getreden. Het voorzitterschap van de Belgische Intensieve Geneeskunde duurt slechts twee jaar. Het toeval wou dat ik in februari 2020 voorzitter was.'

Kan je toelichten wat een intensivist precies doet?

Meyfroidt: 'Mensen met kritisch orgaanfalen komen bij ons terecht. Mochten ze niet op de intensieve afdeling liggen, dan zouden ze sterven. Met aangepaste machines en medicatie houden we ze in leven en behandelen we ze. Als intensivist heb je een vrij goed zicht op het algemeen functioneren van het hele menselijke lichaam. Wordt het echt complex, dan doen we een beroep op een specialist. Op dat vlak spelen we in Gasthuisberg in de Champions League. Voor elk orgaan hebben we een topspecialist in huis.'

Piot: 'Als viroloog wil je je ook focussen op het hele lichaam, want een virus infecteert niet één specifiek orgaan. De besmetting heeft impact op het hele lichaam.'

Waarom koos jij voor intensivist, een job waarin je je voortdurend op de dunne lijn tussen leven en dood bevindt?

Meyfroidt: 'Ik ervaar het als een dankbare job. Je ziet vrij snel het resultaat van je werk. De sterftecijfers op onze afdeling liggen trouwens niet zo hoog. Op de afdeling chirurgisch intensieve ligt het sterftecijfer tussen de 7 à 8%. Er zijn dus heel wat mensen die onze afdeling levend verlaten. Natuurlijk word je ook vaak met de dood geconfronteerd. Wij kunnen helpen om dat zo menselijk mogelijk te laten verlopen. Het is ook onze taak om de boodschap dat iemand het niet zal halen zo menswaardig mogelijk te brengen.'

MEYFROIDT:

'Hoe breng je slecht nieuws? Zeg de waarheid. Wees eerlijk en open en maak aan de patiënt en zijn naasten duidelijk dat er geen kans op herstel is.'

Hoe doe je dat?

Meyfroidt: 'Door eerlijk en open te zijn, en aan de patiënt en zijn naasten duidelijk te maken dat er geen kans op herstel is. Je wil ook je betrokkenheid tonen en doen wat enigszins mogelijk is om de naaste familie waardig afscheid te laten nemen. Een belangrijke stap in het verwerkingsproces. Slopend? Ja. Onlangs had ik op één dag twee gesprekken met de families van twee jonge vrouwen die het niet gingen halen. 's Avonds voelde ik me heel moe. Dan weet je dat je veel hebt gegeven.'

Piot: 'Dat herken ik. Ik heb aan heel veel mensen moeten meedelen dat ze met hiv besmet waren. In die tijd stond dat gelijk met een doodvonnis; je wist alleen niet wanneer het zich zou voltrekken. Die gesprekken deden iets met mij. Daar kwam bij dat het geen neutrale ziekte was. Aids was beladen met een stigma. Het maakte heel wat los. Voor heel wat homo's ging het gepaard met een coming out. Achteraf bekeken, waren die moeilijke situaties een goede leerschool. Ze hebben me later in mijn managementfuncties geholpen om slecht nieuws op een correcte en menselijke manier te brengen.'

Meyfroidt: 'Mijn ervaring als boodschapper van slecht nieuws heeft me ook geholpen bij mijn communicatie naar een breed publiek. Ons uitgangspunt als intensivist is vaak een slechte situatie, maar daar laten we het niet bij. Wat kunnen we doen om de situatie van de patiënt te verbeteren, is wat ons bezighoudt. We houden voortdurend rekening met de culturele en sociale achtergrond van elke mens. Die is vaak heel verschillend en vraagt een andere benadering. Er is echter één gouden regel waar we ons altijd aan houden: zeg de waarheid.'

Wat zijn de vuistregels om slecht nieuws over te brengen?

Piot: 'Zorg eerst en vooral dat je over de juiste informatie beschikt. Blijf bij de feiten en geef emoties niet de kans om in de plaats van de rede te treden. Ik heb altijd een scenario klaar waaraan ik me houd. Wordt de andere persoon emotioneel, blijf dan vooral rustig. Op zo'n momenten helpt het om het gesprek af te ronden en op een later tijdstip opnieuw samen te komen. Een moeilijke boodschap hoeft je niet te vergoelijken. Het is wat

het is. Toen ik aan het hoofd van UNAIDS kwam te staan, kreeg ik mediatraining. Daar heb ik geleerd dat de zin *Let's start with the conclusion* vaak een conversatieopener is die werkt. Als wetenschapper was het aanvankelijk een zin die mij niet zo lag. Ik had de neiging om mijn punt nogal uitvoerig te willen argumenteren, maar dat belet je om *to the point* te komen. Mensen willen zo snel mogelijk weten waar ze aan toe zijn.'

Meyfroidt: 'Ik start altijd met het slechte nieuws. Kan een patiënt niet meer gered worden, dan zal ik de familie dat onverbloemd zeggen. Pas daarna kan je overschakelen naar een genuanceerder verhaal. Die rechttoe rechtaan aanpak lijkt misschien hard, maar ik heb geleerd dat die veel menselijker is dan rond de pot draaien.'

Tijdens de coronacrisis hebben we veel naar cijfers en curves gekeken, terwijl ze eigenlijk het individuele leed dat de ziekte veroorzaakt, maskeren.

Meyfroidt: 'De curve was een manier om het hele plaatje te visualiseren. In de beginperiode hebben we bewust, omwille van het risico op besmetting, geen cameraploegen in de ziekenhuizen toegelaten. Achteraf bekeken hadden die beelden misschien wel kunnen helpen om de bewustwording over het COVID-gevaar te versterken.'

Piot: 'In Groot-Brittannië ging het in de media ook heel de tijd over *flatten the curve*. Toen ik zelf getroffen werd door COVID, maakte dat me boos. Waarom was de kernboodschap niet: *how to save lives*? Ik ben dan met mijn verhaal naar buiten gekomen. Ik wilde mijn bekendheid gebruiken om de ernst van de ziekte in de kijker te plaatsen. Er was een honger naar informatie over wat de ziekte effectief met je doet. Dat soort info heb je nodig om mensen te sensibiliseren om maatregelen te respecteren. Dat heb ik vroeger ook bij hivpatiënten gezien. Hun verhalen hadden impact.'

Wat blijft jullie uit de hele coronacrisis het meest bij?

Meyfroidt: 'Dat we altijd geweten hebben dat zo'n pandemie zou komen en we er toch niet op voorbereid waren. Onze menselijke geest is er blijkbaar heel goed in om een realiteit die ons niet zint weg te duwen, en onze wensen voor werkelijkheid te nemen.'

Piot: 'Na de grote ebola-epidemie van 2014 in West-Afrika hield ik regelmatig een speech met als titel *Are we ready for the next pandemic*? Dan

Geert Meyfroidt

Intensivist (UZ Leuven)

Professor intensieve geneeskunde (KU Leuven)

Voormalig voorzitter Belgische Vereniging Intensieve Geneeskunde

Voorzitter neuro-intensieve care (European Society of Intensive Care Medicine)

Werd in december 2021 de Slimste Mens ter Wereld in het gelijknamige televisieprogramma

Geert Meyfroidt

volgde een heel betoog dat neerkwam op het eenvoudige antwoord: nee. De COVID-pandemie roept heel wat tegenstrijdige gevoelens bij me op. In de beginfase was er sprake van een grote eenzaamheid, maar tegelijkertijd ook een sterke solidariteit. Met de komst van het vaccin werden we de getuigen van de triomf van de wetenschap, en tegelijkertijd doken er ook heel wat anti-wetenschappelijke gevoelens op in de samenleving. Het zijn allemaal contradicties. Maar de contradictie is de essentie van ons bestaan. Hoe kunnen we als mens met onze eigen contradicties leven? Dat we de voorbije vijftig jaar geen zware pandemie meemaakten, is een anomalie in de geschiedenis. Historisch gezien is wat we de voorbije twee jaren meemaakten normaal. Pandemieën komen en gaan. Het is belangrijk dat we dat historisch perspectief niet uit het oog verliezen.'

Dat neemt niet weg dat wij als moderne mens zo'n pandemie niet meer gewoon zijn.

Meyfroidt: 'In onze maatschappij hebben we het vooral heel moeilijk met het aanvaarden van onze sterfelijkheid. Het rijmt niet met de maakbaarheid van de wereld, waarin we zo graag willen geloven. De werkelijkheid leert ons nochtans dat we veel kwetsbaarder zijn dan we denken.'

Hoe sta je tegenover je eigen sterfelijkheid?

Piot: 'Mocht ik vandaag 18 jaar zijn, dan zou ik waarschijnlijk voor neurologie kiezen in plaats

van virologie. De hersenen fascineren me. Omdat we langer leven, zullen we nog veel meer dan vandaag met neurologische aandoeningen zoals Alzheimer en dementie te maken krijgen. Welk medisch antwoord kunnen we daarop bieden? Hoe kunnen we leven aan de jaren toevoegen in plaats van jaren aan het leven? Dat lijken me bijzonder boeiende vragen.'

'De dood is iets dat we van nature ontwijken. Maar eigenlijk is geconfronteerd worden met de dood het beste wat je kan overkomen. Tenminste als je eraan ontsnapt en er goed uitkomt. Zelf heb ik het een paar keer meegemaakt. Het zet je aan het denken. Je vraagt je af: *Hoe ga ik de tijd die me rest zo betekenisvol mogelijk invullen*? Dan ga je ook beseffen dat we veel te veel energie besteden aan zaken die eigenlijk niet belangrijk zijn.'

'Het overlijden van mijn moeder was een van de belangrijkste momenten in mijn leven. Zij had voor euthanasie gekozen. Het nemen van die beslissing voelde voor haar als een bevrijding. Tijdens de dagen voor haar dood hebben we, samen met haar kinderen en kleinkinderen, nog mooie momenten beleefd. Dat we op een waardige manier van haar afscheid hebben kunnen nemen, was voor mij een grote troost.'

Op intensieve heb je veel te maken met beslissingen over het einde van het leven. Ben je er voor jezelf achter wanneer het leven voor jou mag stoppen?

Meyfroidt: 'Ik denk dat ik wil blijven gaan zolang ►

Peter Piot

Peter Piot

Doctor in de microbiologie, arts en medeontdekker van het ebolavirus

Voormalig directeur van UNAIDS en assistent secretaris-generaal bij de Verenigde Naties

Voormalig directeur van het Institute for Global Health van het Imperial College in Londen

COVID-adviseur van de voorzitter van de Europese Commissie

Gastprofessor aan het Rega Instituut, KU Leuven

Gehuwd met Heidi Larson, oprichtster van het Vaccine Confidence Project

► ik over mijn intellectuele capaciteiten kan beschikken en met anderen kan communiceren. De interactie met anderen is cruciaal. Een andere grens is dat ik een meerwaarde voor anderen wil kunnen blijven betekenen. Belangrijk is ook om omringd te zijn door een liefhebbend gezin of mensen die je graag zien. Dat is de beste garantie op een liefdevol en menswaardig levenseinde. Ik zie het regelmatig. Bij families die in harmonie leven, verloopt het loslaten van een dierbare menselijker dan wanneer er spanningen zijn.’
Piot: ‘Het is belangrijk daarover op voorhand na te denken en het met je levenspartner over je levens-einde te hebben. Ook al zal dat einde waarschijnlijk heel anders verlopen dan je hebt gepland.’

Kunnen we van virussen iets over het leven opsteken?

Piot: ‘Een les die ik lang geleden van een van mijn leermeesters meekreeg: wil je een virus kunnen vatten, dan moet je eerst en vooral zijn beweegredenen begrijpen. Dus, beeld je even in dat jij een virus bent. Wat is dan je doel? In de eerste plaats wil je overleven en daarvoor heb je een gastheer nodig. Die wil je niet doden, maar liefst gebruiken om je nog meer te vermenigvuldigen. Eens je dat begrijpt, dan beseft je dat COVID radicaal uitschakelen een utopie is. COVID leert ons ook dat virussen onvoorspelbaar zijn. Mijn vader zei altijd: *Nooit niet verschietsen*. Hij had gelijk. Alles kan in het leven. Vandaag zit het mee,

morgen kan het er helemaal anders uitzien. Een andere favoriete uitspraak van mijn vader was: *Hoe zou je zelf zijn?* Waarmee hij wilde zeggen dat je niet te snel over iemand mag oordelen, maar eerst moet proberen te begrijpen waarom iemand doet wat hij doet.’

De essentie van het leven. Wat is die volgens jou?

Meyfroidt: ‘Heeft het leven een essentie? Misschien is de essentie wel dat we zelf invulling aan ons leven kunnen geven. *Mensen veranderen niet*, zei mijn grootmoeder vaak en deels is dat waar. Je

fundamentele karaktereigenschappen zijn wat ze zijn. Maar je kan wel uit situaties leren en jezelf met de nieuwe inzichten vormgeven. Wat meer mededogen ten opzichte van jezelf helpt daarbij.’
Piot: ‘Inderdaad. Een belangrijke uitdaging in dit leven is je eigen contradicties leren managen. Met dat vat vol tegenstellingen dat we zijn, zo goed mogelijk leren omgaan. Zodat ze je niet rui-

PIOT:

‘Een belangrijke uitdaging in dit leven is je eigen contradicties leren managen. Met dat vat vol tegenstellingen dat we zijn, zo goed mogelijk leren omgaan.’

neren, maar helpen floreren. Jezelf graag zien, is belangrijk, maar ook weer niet té graag, en jezelf ook vooral niet te ernstig nemen.’ (*lacht*)
Meyfroidt: ‘Humor is essentieel. Het relativeert en ontwapent.’

Piot: ‘Klopt. Alleen werkt onze humor niet altijd bij andere culturen. Ik heb geleerd dat je daar best voorzichtig mee omspringt. Ken je de Indische schrijfster Arundhati Roy? In *The End of Imagination* schrijft ze dat het leven neerkomt op *To find joy in the saddest places*. Ik geloof daarin. Als je wil, kan je overal schoonheid in zien.’

Wat wil je nog doen met de tijd die het leven jou geeft?

Meyfroidt: ‘Ik ben op een punt gekomen dat ik heel wat ballast van me af wil gooien. Professioneel zou ik graag stappen vooruit willen zetten op het vlak van hersenmonitoring.’

Piot: ‘Ik ben nu 72 jaar en heb een bevoorrecht leven geleid. Als ik iets kan teruggeven aan de maatschappij, dan doe ik dat met veel plezier. Ik zal ervoor blijven ijveren dat we beter voorbereid moeten zijn op de volgende pandemie. Verder wil ik vooral geven en blijven leren. En niet te vergeten: ik zou graag gezond sterven.’

Trouver de la joie dans la tristesse

L'écrivaine indienne Arundhati Roy dit dans *The End of Imagination* que la vie se résume à *To find joy in the saddest places*. Peter Piot et Geert Meyfroidt n'en doutent pas. 'Si on le veut, on arrive à voir que la beauté se cache partout.'

Peter Piot: 'Si j'avais 18 ans aujourd'hui, je choisirais la neurologie plutôt que la virologie. Vu que nous vivons plus longtemps, nous devons faire face à beaucoup de maladies neurologiques telles que la maladie d'Alzheimer et la démence. Comment

soulager celà d'un point de vue médical? Comment pouvons-nous ajouter de la vie aux années plutôt que des années à la vie?'

Geert Meyfroidt: 'Quand est-ce que la vie peut s'arrêter pour moi? Je pense vouloir rester en vie aussi longtemps que je dispose de mes capacités intellectuelles et qu'il m'est possible de communiquer avec les autres. Cette interaction est cruciale. Un autre élément fondamental est la capacité à pouvoir être utile aux autres.'

Brihang speelt concerten in het theater

Je eigen weg volgen

De West-Vlaamse Brusselaar Brihang sluit zijn tweede plaat *Casco* af met een tour van theaterconcerten in de culturele centra, die de rapper ook in Dilbeek en Alsemberg brengt. Voor een uiteenlopend publiek van jonge fans en oudere nieuwsgierigen.

TEKST Michaël Bellon • FOTO Jef Boes

Wanneer we Brihang spreken, is hij net even aan zee, waar zijn dochttertje van bijna twee kennismaat met het strandzand dat aan haar voeten blijft plakken. Hij blaast even uit in Knokke, waar zijn ouders nog altijd wonen. 'Als ik hier ben, dan adem ik heel diep in, en probeer ik een beetje van die lucht mee te nemen naar Brussel', lacht Brihang, die met zijn vrouw al een tijdje in de hoofdstad woont. Niet meer in de *Avenue Deschanel*, die hij bezong op zijn tweede plaat *Casco*, maar wel nog in Schaarbeek.

Jonge fans en senioren

Sowieso krijgt Brihang ook de rest van Vlaanderen te zien tijdens zijn *Casco*-theatertour die begin januari startte. 'Ik herinner me dat we deze tour al eind 2020 planden als afsluiter van de plaat. We gingen ervan uit dat de coronasituatie tegen dan wel genormaliseerd zou zijn, maar uiteindelijk bleek het toch moeilijk om te repeteren en te investeren in een concertreeks die tot op het laatste moment onzeker bleef. Meestal treden we op voor een staand publiek, maar *Casco* werkt ook voor een zittend publiek. We spelen met dezelfde bezetting en grijpen terug naar de nummers die we niet op festivals spelen omdat ze net iets te kalm zijn. De teksten komen beter tot hun recht en met de lichtshow kan je iets intiem neerzetten.'

In de culturele centra treft Brihang een ietwat ander publiek aan, waarvan sommigen uit nieuwsgierigheid komen kennismaken met zijn rap en/of West-Vlaams. 'Dat is mooi om te zien. De centra zijn blij dat er veel jong volk passeert, maar even goed komen er gezinnen of zelfs senioren. Op sommige plekken speelt het West-Vlaams accent nog, maar ik heb het gevoel dat dat steeds minder van belang is. Het is zot om achteraf te horen dat de mensen zich hebben laten verrassen en meteen helemaal mee zijn. Wij winnen nieuwe zieltjes!' (lacht)

Eigen tempo

Casco dateert van eind 2019. Hoewel Brihang al aan de weg timmert sinds hij in 2014 de muziekwedstrijd De Nieuwe Lichting van Studio Brussel won, betekende het album zijn echte doorbraak. En toen kwam de crisis. 'De zomer van 2020 zou onze zomer worden, maar dat viel in het water en dat was balen.' Brihang laat zich echter niet opjagen en volgt zijn eigen pad. 'Ik kijk meer naar de lange termijn dan naar de korte pieken. Het is niet omdat er een of twee jaar bepaalde zaken niet kunnen dat je carrière om zeep is. Integendeel, je kan eruit leren, herbronnen en daar energie uit putten om er de volgende jaren dubbel zo hard voor te gaan.' Is daar niet veel zelfvertrouwen voor nodig? 'Misschien, maar het levert ook zelfkennis op. Zeker als je nog niet

lang bezig bent, moet je durven onderzoeken wat je écht wil. Soms is het dan interessanter om even af te wachten en je wat later verder te ontwikkelen.'

Nieuwe plaat

Zich verder ontwikkelen doet Brihang nog altijd in zijn atelier bij de creatieve co-workingplek *Wildernis* in Strombeek, waar hij het grootste deel van *Casco* maakte, en op het idee kwam om voor de successingle *Steentje* een videoclip op de Brusselse Ring op te nemen. 'Het is een beetje als naar het werk gaan. Ik neem de fiets en rij naar de rand van de stad om in alle rust te kunnen werken. Er is daar ook een voetbalveld, veel groen en toffe, artistieke mensen.' Brihang is er ondertussen begonnen aan nieuw werk. 'Na deze theatertour nemen we even de tijd om intensief aan dat nieuwe album te knutselen. Dat zal waarschijnlijk anders klinken omdat ik samenwerk met iemand die niet uit de hiphop komt. Mick Lemaire, die vooral voor film en podiumkunsten componeert. De *Brihang-sound* blijft, maar je moet toch altijd proberen iets nieuws te doen.'

Brihang. *Casco*-theatertour

WO • 9 MAA • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 17 MAA • 20.15

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Daniëlle Vanwesenbeeck

Stefaan Depecker

‘Bedrijven zijn niet bij de pakken blijven zitten’

De coronapandemie heeft onze samenleving grondig door elkaar geschud, maar er werd ook veel veerkracht getoond. Door de mensen en door de bedrijven. Hoe kijkt de bedrijfswereld erop terug?

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

Als Daniëlle Vanwesenbeeck, voorzitter van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) Vlaams-Brabant op de voorbije twee jaar terugkijkt, ziet ze niet alleen het coronavirus dat sommige van onze vrijheden kaapte, maar ze ziet vooral heel wat innoverende initiatieven die vanuit de bedrijfswereld ontstonden. ‘Veel ondernemers hebben zich weerbaar opgesteld. Ze zijn niet bij de pakken blijven zitten. Nadat ze bekomen waren van de schok van de eerste lockdown kwamen velen met vernieuwende oplossingen. Zoals bijvoorbeeld de take-aways in de horeca, de streaming events van culturele en andere activiteiten, cocktail home delivery, gepersonaliseerde mailings en pakketjes die zowel naar medewerkers als klanten werden verstuurd. Met de vaccins kwam er een keerpunt. Ze gaven de samenleving en de bedrijven opnieuw wat zuurstof.’

‘Veel ondernemers hebben zich weerbaar opgesteld. Nadat ze bekomen waren van de eerste lockdown kwamen velen met vernieuwende oplossingen.’

Solidariteit als economische booster

Wat hebben de bedrijven van de pandemie geleerd? ‘De voordelen van telewerken kunnen niet langer worden ontkend. Vroeger werd er vaak over gesproken, vandaag is het bij de meeste bedrijven ingeburgerd. Het heeft een positief effect op de files en op het algemeen welzijn. Er wordt ook anders naar vastgoed gekeken. De vraag of die grote kantoorruimtes wel een meerwaarde hebben, wordt meer en meer gesteld. Verder kan je er niet omheen dat de digitalisering en het contactloos betalen in een stroomversnelling zijn gekomen.’

Naast deze lichtpunten is er ook een grote schaduwvlek. ‘Ik vond het bijzonder storend dat sommige bedrijven de subsidieregels niet correct toepasten. Gelukkig een kleine minderheid. Tijdens een pandemie is solidariteit een prioriteit. Sommige bedrijven hadden het heel zwaar. De steun is in de eerste plaats voor hen bedoeld. Eén ding staat vast: we moeten er samen door. Ik zie heel wat redenen om te geloven dat het ons gaat lukken. Corona heeft de vechtlust van onze ondernemingen niet aangetast. Er is nog steeds heel veel mogelijk.’

Cascade-effect van de eerste lockdown

Precies een jaar voor de coronacrisis uitbrak, kwam Stefaan Depecker

Muur

WEZEMBEEK-OPPEM Muren in een landschap, ter bescherming, afweer, territoriumafbakening, het blijft een gegeven met gemengde gevoelens. Wanneer ik, op een mistige ochtend, de Violtjeslaan insla, waan ik me zowaar eensklaps in het vroegere Berlijn. Aan de ene kant van de weg een keurig rijtje huizen, aan de andere kant een immens hoge, doorlopende betonnen, kale muur. Deze nieuwe geluidsmuur staat hier voor de gezondheid van de bewoners, om hen te beschermen tegen overmatige geluidshinder. Hij kadert in het Geluidsactieplan van de Vlaamse overheid dat het gebied langs de Ring in Wezembeek-Oppem en Kraainem als een van de zwaarst geluidsbelaste woonzones in Vlaanderen markeert. Het Agentschap Wegen en Verkeer plaatste sinds 2020 zo'n acht kilometer nieuwe absorberende geluidsschermen met een hoogte van 3 tot 7 meter. Langs de snelweg zelf werden geïntegreerde schermen geplaatst waarbij veiligheidsafbakening en geluidsmuur vervat zitten. Dit systeem bespaart plaats en heeft het grote voordeel dat er geen zware voorbereidende grondwerken nodig zijn, zoals het inheien van palen. Waar de snelweg lager ligt, staan de geluidsschermen bovenaan de taluds. Daar werden lichtere schermen tussen stalen constructiebalken gemonteerd. Voor beide systemen werd houtvezelbetonabsorber met daarover een betonnen gewapende draagstructuur gebruikt. De afstand tot de geluidsbron en de geluidssterte zijn bepalend voor de hoogte van de muur. Sommige bewoners kregen er zomaar een muur van zes meter hoog bij in hun achtertuin. Het basisschooltje La Trinité liet graffitikunstenaar Dzia los op hun muur. Hij toverde de grijze betonwand om tot een wonderlijk dierenafeerel.

TEKST EN FOTO Tine De Wilde

aan het hoofd van Unil Lubricants (producent van smeermiddelen) uit Sint-Pieters-Leeuw. 'Geen eenvoudige jaren', zegt de managing director. 'De impact van de pandemie was hevig. Tijdens de eerste lockdown hebben we maanden gekend waarin onze omzet met 50% daalde. Doordat het land op slot ging, was er een enorme daling van de economische activiteit, met als gevolg dat ook de vraag naar smeerolie drastisch daalde. In die periode hebben we beroep gedaan op het stelsel van technische werkloosheid. In totaal hebben we onze productie twee weken stilgelegd. Het was de eerste keer in onze geschiedenis dat we tot een collectieve sluiting overgingen.'

Stabilisering in zicht?

Buiten die twee weken is de productie bij Unil blijven doorgaan. 'De coronacrisis heeft heel wat flexibiliteit van onze medewerkers gevraagd. Vroeger hadden we één shift van 8 tot 16.30 uur. Om te vermijden dat er een besmettingshaard zou ontstaan die heel onze productie zou lamleggen, hebben we tijdelijk een systeem van

twee shiften (6 tot 14 uur en 14 tot 22 uur) ingevoerd.' Hoe gingen de mensen op de werkvloer om met de dreiging van het virus? 'Er was angst, uiteraard, maar die hebben we opgevangen met een aantal veiligheidsmaatregelen (mondmaskers, plexischermen, ontsmettingsmiddelen en afstand). Ik ben zelf shiften komen meedraaien. Zo heb ik kunnen vaststellen dat de combinatie van een veiligheidsbril en een mondmasker allesbehalve evident is.'

Vandaag kan Depecker al wat rustiger ademen. Zijn bedrijf kende geen enkele uitbraak. De verkoopcijfers zijn stilaan aan het stabiliseren, maar dat betekent nog niet dat het *business as usual* is. 'Heel wat van onze klanten hebben te kampen met een gebrek aan materialen en componenten, zoals chips. Ook de prijzen van de grondstoffen swingen de pan uit. Dat remt het economische herstel af. Ook dit jaar wordt nog spannend. Hoe ik de situatie inschat? De gezondheids crisis zal stilaan uitdoven. De langdurige effecten op de economie gaan dit jaar duidelijker worden. Het blijft uitkijken.'

FR 'Les entreprises ne sont pas restées les bras croisés'

La pandémie a profondément chamboulé notre société, mais cette dernière a également témoigné d'une grande résilience. Tant au niveau des gens qu'à celui des sociétés.

Daniëlle Vanwesenbeeck, présidente du Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) dans le Brabant flamand, le confirme: 'De nombreux entrepreneurs ont fait preuve de résilience. Ils

ne sont pas restés les bras croisés.' Stefaan Depecker, patron d'Unil Lubricants (producteur de lubrifiants) de Sint-Pieters-Leeuw, a connu une période difficile. 'L'impact de la pandémie fut sévère. Lors du premier confinement, nous avons connu des mois où notre chiffre d'affaires a chuté de 50%.' Aujourd'hui, une certaine stabilité est en vue.

Els Meert

Marleen Maldeghem

Rust vinden

Wekelijks beoefent een groep mensen kundalini yoga in de stemmige parochiezaal in Oppem. Op warme dagen zetten ze de deuren open en maken ze gebruik van de sfeervolle, rustgevende tuin. **TEKST** Gerard Hautekeur - **FOTO** Filip Claessens

De sessies kunnen pittig zijn', zegt yoga lesgeefster Els Meert. 'We doen een reeks statische en/of dynamische lichaams-houdingen die we combineren met verschillende ademhalingstechnieken, zoals de diepe langzame ademhaling, de krachtige ademhaling en de zogenaamde vuur-ademhaling om het vuur in de buik wakker te maken. Na een reeks fysieke houdingen (een *kriya*) volgt een relaxatie en als afsluiting een gezongen meditatie. Hierbij wordt een mantra in een oud-Indische taal gezongen. Tijdens de meditatie schenken we aandacht aan de *mudra's*, een bepaalde houding van de handen en de vingers.'

'Kundalini staat voor de creatieve levensenergie, die symbolisch wordt afgebeeld als een opgerolde slang die onderaan de ruggengraat ligt te sluimeren in het energetische lichaam. De oefeningen hebben als doel die latente kracht op te wekken door zich op de energiecentra (de

chakra's) te concentreren. Ieder doet de oefeningen naar zijn eigen vermogen en op zijn eigen ritme. Belangrijk is dat je luistert naar je lichaam en wat er in je lichaam gebeurt. Door de yoga worden we letterlijk en figuurlijk soepeler.'

Positieve effecten

Meert beoefent al elf jaar kundalini yoga. 'Ik ben psychiatrisch verpleegkundige van opleiding en werkte onder meer in het ziekenhuis van Vilvoorde. Nadien volgde ik een bijkomende opleiding als leerkracht en nu geef ik les in het buitengewoon onderwijs. De studie in combinatie met een deeltijdse baan en het gezin werd me op een bepaald moment te veel. Ik raakte uit balans. Die moeilijke periode ben ik doorgekomen door in therapie te gaan en yoga te volgen. Nadien spitste ik me toe op het geven van therapie en yoga. Na die opleiding ben ik zelf yogales beginnen geven.'

Onder de yoga-beoefenaars in Oppem zijn er zowel mannen als vrouwen van uiteenlopende leeftijd. De meeste aanwezigen doen al meerdere jaren aan yoga en zijn eensgezind over de positieve effecten. Steven benadrukt dat de bewegingen voor ontspanning en innerlijke rust zorgen. Ilse en Els zijn tien jaar geleden met yoga gestart. Els is met yoga begonnen toen ze het persoonlijk heel zwaar had. De sessies in groep noemt ze rustgevend, bevrijdend en verhelderend. Ilse meent dat de oefeningen zorgen voor een groter zelfbewustzijn dankzij het samengaan van het fysieke, het psychische en het emotionele. Volgens Sylvia helpt kundalini yoga om de negatieve energie vrij te laten die zich in het lichaam heeft opgestapeld. 'Enkele jaren geleden had ik last van een discus hernia en kon ik nog met moeite stappen. Na de yoga sessies is de pijn in mijn onderrug verdwenen.' Benoit doet vijf jaar aan yoga en ook hij klinkt enthousiast. 'Vanaf de eerste seconden van de yogasessie voel ik dat ik met iets krachtigs bezig ben. Het maakt mij bewust van mijn lichamelijke ongemakken en leert me die beperkingen te accepteren. Voor mij is yoga een weg naar een grotere bewustwording van wie ik ben.'

In opmars

'Er zijn verschillende vormen van yoga,' verduidelijkt Marleen Maldeghem, die al tien jaar als yogacoach werkt, en ook in de Rand actief is. 'Ik geef twee stijlen: de *hatha yoga*, een eerder dynamische vorm en de *yin yoga*, een meer meditatieve en relaxerende stijl. Naast de bekende *hatha yoga*, de fysieke component van yoga, heb

Hoe lokaler, hoe liever

Sofie Dumont groeide op in Brussel en verhuisde later naar Halle. Ze stampde er een restaurant uit de grond, schreef gesmaakte kookboeken en deelt nu dagelijkse keukenuitdagingen online. Je mag haar gerust culinaire ambassadeur van het Pajottenland noemen, want ze heeft een grote liefde voor streekproducten.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Filip Claessens

je nog andere aspecten in de yoga die doorgaans minder bekend zijn, zoals *nada yoga* (het zingen van mantra's wat emotionele verlichting brengt) en de *raja yoga*. Raja betekent 'koning'. Die meditatie is het ultieme doel van de yoga: het één worden van jezelf met het grotere geheel.'

'Zoek uit wat bij jou het best past', zegt Maldeghem. 'Het is opvallend dat een aantal deelnemers na een burn-out, depressie of een persoonlijke crisis beslissen om yoga te volgen.'

'Het is opvallend dat een aantal deelnemers na een burn-out, depressie of een persoonlijke crisis beslissen om yoga te volgen.'

Soms zijn de gunstige effecten en veranderingen heel subtiel. Na meerdere sessies merk je de positieve gevolgen. Yoga werkt in op alle systemen van het lichaam: op de luchtwegen, de bloedsomloop, het lymfesysteem en het zenuwstelsel. De frequente fysieke oefeningen gekoppeld aan ademhalingstechnieken slaan de brug tussen lichaam en geest waardoor je meer rust vindt in jezelf. Je kunt natuurlijk ook mediteren om meer rust te vinden. In het verleden werd yoga nog weggezet als iets zweverigs, terwijl het nu algemeen aanvaard is en in volle opmars. In mijn lessen merk ik dat almaar vaker artsen of psychologen mensen met fysieke en mentale klachten adviseren om yoga te volgen.'

We zijn verwend, hier in het Pajottenland. Dit is het paradijs voor mooie, lekkere producten', zegt Dumont. 'Ik werk enkel met lokale boeren. De Groentelaar, een duurzame boerderij, is achter mijn hoek. Wij hebben een streekproductencentrum, er is Boeren & Buren, waar lokale boeren zich verenigen om kaas, vlees, groenten en granola aan te bieden. En sinds vorig jaar is ook LokaalHalle geopend waar producenten leveren. Als je werkt met lokale ingrediënten proef je het verschil. En het voelt goed om die producenten te helpen, want ze werken keihard. Die lokale ingrediënten zijn vaak de basis voor mijn recepten, zoals witloof-koolsoep met ballekes of gratin van rode biet en zoete aardappel. Al die gerechten geven een warm, nostalgisch gevoel.'

Naar de basis

'Als ik terugdenk aan mijn kindertijd, ruik ik meteen de heerlijk geurende kraampjes aan de uitgang van de metro met gepofte kastanjes, caracollen en escargots. Dat is *basic*, maar o zo lekker. Het bewijst dat slechts één ingrediënt je enorm gelukkig kan maken. Met mijn vader gingen we elk jaar naar de kerstmarkt en we kwamen nooit thuis zonder beuling. Ik maakte onlangs een recept voor deegflapjes gevuld met beuling en peer. Heel lekker! Een andere favoriet is focaccia met geitenkaas en beuling.'

Dumonts beide grootouders wonen in West-Vlaanderen. Eén van de gerechten die ze zo leerde kennen, is karnemelk stamper. Bij de

karnemelkpuree hoort hazelnootboter en er moet ook iets zilt of zout bij. 'Mijn moeder had niet veel centen, dus zij deed er gewoon een beetje gezouten ham bij. En mijn grootmoeder handgepelde garnalen. Dat is super lekker met een gepocheerd eitje. Dat is feestelijk eten.'

Invloeden

'Ik heb het geluk dat ik van de invloeden uit Brussel, West-Vlaanderen en het Pajottenland heb kunnen proeven. Het zorgt ervoor dat je veel respect hebt voor wat rond je gebeurt. Gelukkig gaan meer en meer chefs daar mee aan de slag. Als je pas afgestudeerd bent, wil je werken met speciale ingrediënten die van ver komen, zoals Japanse yuzu, maar eigenlijk is het veel moeilijker om een lekker menu te maken met een gewone patat en spek. Ik vind het heerlijk om zoiets als beuling en peer uit de tuin te kunnen opwaarderen. Daar kan je je creativiteit de vrije loop laten en dat leidt tot ongelooflijke recepten.'

Minstens even leuk is het om klassiekers in een nieuw jasje te steken. 'Ik heb zojuist een vegan versie van vol-au-vent gemaakt. Ik vind het belangrijk dat we veel groenten en minder vlees eten. Het recept is puur op basis van paddenstoelen. En natuurlijk ook goede bouillon en de juiste kruiden. Balletjes mogen niet ontbreken, dus kies ik voor vegan balletjes. Een frietje met zelfgemaakte vegan mayonaise erbij maken het geheel af.'

 Alle recepten zijn te vinden op sofiedumont.be

Kleine groene plekjes tegen de hitte

Er is een kentering aan de gang in de stedenbouw: de stad van staal en beton, decennialang de norm, wordt stilaan vervangen door een van water en groen. Steeds meer gemeentebesturen zijn ervan overtuigd dat natuur in de stad heilzaam is voor de levenskwaliteit.

TEKST Jan Haeverans • FOTO Filip Claessens

In Athene gaan ze de strijd tegen vervuiling en oververhitting aan met miniparkjes, kleine ongebruikte stukjes grond worden onthard en met groen heringericht. Om zo extra schaduw, rust en ademruimte te creëren in de soms overkokende stad. Ook Barcelona kiest voor de aanleg van groene, autoluwe eilandjes midden in het drukke centrum, waar de bewoners kunnen bekomen van warmte en drukte.

Bij ons te België

Onlangs kwam Antwerpen in het nieuws met groen- of tuinstraten in onder andere Berchem. In plaats van auto's komen er bomen, struiken en gevelbeplanting, zodat de mensen er weer vrijer en zorgelozer de straat op kunnen. Een proefproject dat later wellicht wordt uitgebreid. Ook Gent speelt met het idee van tuinstraten, en in de nieuwe wijk die momenteel vorm krijgt in de kanaalzone aan de rand van het centrum, is groen prominent aanwezig in de vorm van parkjes,

gemeenschappelijke moestuinen en binnentuinen. Dichterbij, in Brussel, droomt (en kibbelt) de overheid dan weer van groene stadsboulevards. Zo zouden de E40 en de A12 bij het binnenrijden van de stad versmallen tot één rijstrook en omgevormd worden tot een groene promenade. Ook de voetgangerszone in het centrum vergroent zienderogen.

De voordelen van groen in de stad zijn niet min. Natuur zuivert de lucht. De Leuvense professor stadsecologie Martin Hermy noemde bomen ooit 'stofzuigers voor fijnstof'. Groen brengt rust in een vaak overprikkelde omgeving. Sinds corona en de lockdown kennen we het belang daarvan. Zelfs het minste plukje groen trok hordes wandelaars en fietsers aan. Maar bovenal vlakt stadsnatuur de weersextremen af. In de zomer geraakt een beschaduwde stad minder snel oververhit, in een natte periode kunnen straten met minder verharding en meer beplanting veel meer water bufferen en zo wateroverlast tegengaan.

Flaneren in Vilvoorde

In onze regio slaapt Vilvoorde nog steeds het imago van grauwe, vervuilde industriestad met zich mee. Niet onterecht, weet ook Barbara De Bakker (Groen), schepen voor mobiliteit, ruimtelijke ordening, milieu en natuur. 'We zijn een van de dichtst bebouwde en meest verharde steden van Vlaanderen. Door de nabijheid van Brussel en de Ring liggen we ook nog eens onder een deken van uitlaatgassen.' Maar enkele decennia geleden is de kentering ingezet. 'Sinds 1995 zijn er veel inspanningen gebeurd om te zorgen voor meer groen dichtbij. De focus lag daarbij op stadsrandbossen. Er is in die tijd 90 ha natuur bij gecreëerd. Dat is meer dan in Halle en Leuven.'

Sinds kort is er in Vilvoorde ook aandacht voor echte stadsnatuur. 'Deze legislatuur staan thema's als klimaat en milieu hoog op de agenda. Extreme hittestress en wateroverlast kwamen de laatste jaren heel dichtbij. De aanleg van straten en pleinen moet dus fundamenteel anders worden aangepakt.' Al sijpelt dat besef maar traag en niet bij iedereen door. 'Het Broekplein werd in 2018 heraangelegd met zwarte baksteen en zonder groen. We hebben er nu al spijt van. Het trekt hitte aan, en er is nergens verkoeling. Daarom doen we nu in de straten en pleinen errond het omgekeerde. We werken met lichte kleuren, veel groen en wadi's (poelen om water te bufferen en te laten infiltreren, JH). Zo zijn er bijvoorbeeld in de Laure Balotstraat plantsoentjes, is er schaduw en

plaats voor infiltratie aan de straatkant, waar moerasplantjes groeien.'

Ook het Heldenplein, een belangrijk verkeersknooppunt, wordt vanaf deze zomer onder handen genomen. 'De twee rotondes verdwijnen en worden vervangen door verkeerslichten. In de plaats van de parkeerplaatsen komen er aanplantingen en hittebestendige bomen, die zowel tegen droogte als pieken van vocht kunnen. Netto komen er 38 bomen bij. Het bekende paard van beeldhouwer Rik Poot, dat nu op de rotonde staat, verhuist naar een plek voor de kerk. Het Heldenplein is een kernplein van de stad en moet dus aangenaam zijn, met banken, groen en schaduw. Het moet weer een plek worden om te flaneren.'

Kleine groene plekje in de stad kunnen de hitte dragelijk maken en water opslaan.

Groene ingrepen willen al eens weerstand oproepen, zeker als er parkeerplaatsen verdwijnen. Al zijn de bewoners achteraf wel vaak blij. De Bakker: 'In de Wilgenstraat hebben we een onthardingsproject uitgevoerd. We hebben wadi's aangelegd en stukjes moeras. Er stonden twee bomen, nu staan er zestien. We hebben de natuur daar een stuk wilder gemaakt, en we waren een beetje bang voor de reacties, want wilde natuur wordt vaak gezien als onkruid, maar veel mensen zijn ons er achteraf voor komen bedanken.'

Zenneweide

Aan de andere kant van Brussel, in Halle, koesteren ze eveneens grote plannen om meer groen in de stad te brengen. Al hebben ze ook hier plekken waar het niet zo wil lukken. Het plein rond het zwembad, nog maar enkele jaren oud, is één grote, kale steenvlakte. Aan de overkant van de straat, in de nieuwe wijk Nederhem, ziet het er al beter uit. Tussen het kanaal en de bebouwing ligt een brede strook met aanplantingen en wadi's. En wat verderop is er een grote wadi langs de Zenne met groen errond. Van hieruit

kun je zo een stukje wilde natuur in dat je tussen de Zenne en het spoor helemaal tot in deelgemeente Buizingen voert.

In de groenplannen van Halle neemt de Zenne een prominente plek in. Bram Vandebroecke (Groen), schepen voor openbaar groen en milieu, droomt van een langgerekt park langs de oevers van de rivier. Stap voor stap. Zo wijst hij ons op een van de recentste projecten langs de Leide, in het centrum van de stad. Enkele tientallen parkeerplaatsen moesten er plaatsmaken voor een groenstrook die aansluit op het stadspark. Via grote stapstenen kun je er afdalen naar de rivier, die hier behoorlijk onstuimig stroomt. Een vleugje Ardennen midden in de stad. In deelgemeente Lembeek komt binnenkort het nieuwe natuurpark Zenneweide. Er zal onder andere een oude arm van de Zenne opnieuw worden opengemaakt, zodat er extra water kan worden gebufferd, maar ook het park zelf kan als waterbuffer dienen. Doordat er op het terrein meer vervuiling is aangetroffen dan verwacht, heeft de realisatie minstens een jaar vertraging opgelopen. De werken gaan dit jaar van start.

Het meest tot de verbeelding spreekt wellicht het project *Klimaatwijken* in Halle. 'We werken momenteel in twee wijken: Don Bosco en Nieuw Rodenem', zegt projectcoach Sarie Van der Aa van GroenLAB. 'Momenteel zitten we nog in de *droomfase*. Concrete ideeën en een masterplan zijn er nog niet, wel veel voorstellen over meer bomen in de straat, meer gelaagd groen, meer waterinfiltratie en waterbuffering. Zeker dat laatste is van belang in een overstromingsgevoelige stad als Halle, waar de Basiliëkstraat na een fikse hoosbui regelmatig blank staat. Van der Aa: 'Zowel Don Bosco als Nieuw Rodenem liggen hoger. Als je daar maatregelen neemt om water te bufferen met wadi's, groen en infiltratiestroken langs de weg, dan zal dat helpen. Vanuit Don Bosco gaan twee straten recht naar beneden het centrum in. Je kunt daar het verkeer vertragen door het te laten slalommen tussen watervertragend groen in plaats van met verkeerstechnische middelen. Op natuur gebaseerde oplossingen voelen echter nog vaak als nieuw en onwennig aan.'

Met de huidige hoge stikstofconcentraties in de doorsnee bodem wereldwijd, en dus ook in de Rand, veruigt de natuur en onze landschappen zoals dat nooit eerder is gebeurd. Overal is er een constante aanvoer van stikstof uit de atmosfeer, die oorspronkelijk vervliegt uit de vele intensieve landbouwgebieden. Zonder dat iemand daar om vraagt, valt die stikstof in de vorm van ammoniak en nitraten met bakken uit de lucht. Gevolg? Veel te veel stikstof in de bodem en een vegetatie die uit evenwicht geraakt en vooral bestaat uit planten die hoge stikstofconcentraties verdragen: ruige grassoorten, netels, distels, bramen,... Zij verdringen de vele soorten die de hoge stikstofconcentraties niet aankunnen, en dat is de overgrote meerderheid. Het gaat niet alleen over planten, maar ook over vlinders, zweefvliegen, bijen, enzovoort. Door deze vicieuze cirkel gaat het globale soortenaantal schrikbarend achteruit. Het is één van de problemen die moeten worden opgelost door een definitieve stikstofwetgeving. Dat zou rond deze tijd van het jaar moeten gebeuren, maar nog eens uitstel is een reële mogelijkheid. Om verschillende redenen zijn boeren en natuurbeschermers argwanend.

Het fameuze stikstofarrest van enkele jaren geleden heeft een bom gelegd onder de hele stikstofdiscussie in België. De rechter besliste toen dat een kippenboerderij niet mocht uitbreiden omdat het nabijgelegen natuurgebied te veel last zou ondervinden van de bijkomende stikstofuitstoot. Dit arrest zette het hele stikstofverhaal op scherp, want gelijkaardige uitbreidingen zouden niet meer kunnen. De uitspraak van de rechter was trouwens ook de rechtstreekse aanleiding voor de snelheidsbeperking van 120 naar 100 km/u op de Ring rond Brussel. De stikstofproblematiek wordt nu immers over het hele land bekeken en de huidige hoeveelheden mogen in principe nergens meer worden verhoogd als er risico op schade is voor mens en natuur.

TEKST Herman Dierickx • FOTO Filip Claessens

Verstand versus gevoel

Wie worstelt er niet met de balans tussen ratio en emotie? Thomas Janssens grijpt het leven van de Britse filosoof en logicus Bertrand Russell aan om in te zoomen op wat er zoal kan misgaan als de ratio doorslaat.

TEKST Lene Van Langenhove • FOTO Filip Claessens

Voor *De paradox van Bertrand Russell* brengt Janssens een verrassende combinatie van spelers samen en neemt hij de regie op zich. We spreken hem vlak voor de repetities van start gaan.

Vanwaar de interesse om iets te maken over de figuur van Russell?

'Eind 2019 was ik met Tanya Zabarylo aan het repeteren voor *Lubricant for life* toen haar lief, Bill Barberis, me een heel fijne *graphic novel* gaf over Bertrand Russell. Een tijd later hadden we het er over dat Bill graag meer op de scène wou staan. Plots moest ik terugdenken aan het verhaal van Russell. Ik zag het meteen voor me: een stuk met Tanya en Bill, en Peter De Graef. Ze hebben alle

drie een heel andere manier van spelen. Dat gaat een goede energie geven. Wat mij aan Bertrand Russell intrigeerde, was dat die man een van de slimste, meest logische mensen van de 20e eeuw was, een kei in logica en wiskunde, Nobelprijswinnaar, maar in zijn privéleven heel irrationeel en destructief was.'

Wat is er juist gebeurd?

'Het begon met zijn ongelukkige jeugd. Bertrand werd ook vrij laat vader, op zijn 49e. Hij had een succesvolle carrière als academicus, maar hij wou absoluut nog een gezin. Zijn eerste zoon John werd het epicentrum van zijn leven. Hij wou een vrijhaven, een veilige wereld voor zijn gezin, maar ondanks alle goede bedoelingen deed hij

het tegenovergestelde. Bijvoorbeeld: geen enkele opleiding was goed genoeg voor zijn zoon, dus hij stampte zelf een school uit de grond. Voor John was dat een ramp: hij had leerkrachten in plaats van ouders, er ontbrak genegenheid en als zoon van was hij kop van jut bij zijn schoolgenoten. John vond zijn plek niet in de wereld. Het ontspoorde helemaal wanneer hij zelf op jonge leeftijd vader werd. Bertrand laat John opnemen in de psychiatrie, doet hem scheiden van zijn vrouw zodat die *out of the picture* is, en neemt kleindochter Lucy onder zijn vleugels. Hij stuurt haar op internaat; zij kwam enkel in de vakanties naar huis.'

Met Lucy loopt het slecht af. Op haar 26e steekt ze zichzelf in brand op een kerkhof.

'Het is een Griekse tragedie. Zij was de inzet van een bittere strijd. Misschien dacht ze dat door zelf te verdwijnen de rust zou weerkeren in haar familie. Door Bertrands toedoen krijg je dus alleen maar figuren die de wereld niet aankunnen, die nooit aan zijn verwachtingen kunnen voldoen en ofwel gek worden ofwel uit het leven stappen. Je familie zou je veiligheid moeten bieden, maar tegelijk vinden daar de grootste conflicten plaats. Dat is het thema van de voorstelling.'

Het rationele mag niet primeren?

'De titel van de voorstelling verwijst naar de bestaande paradox van Bertrand Russell. Het is een heel ingewikkeld denkspelletje waarvoor hij ooit een oplossing bedacht. In onze voorstelling bestaat de paradox erin dat die man zo intelligent was, maar één zaak over het hoofd zag: dat we niet puur verstandelijke wezens zijn maar ook van alles voelen en door passies en irrationele krachten worden gedreven. Hoe kan het toch dat ouders altijd het beste voor hebben met hun kind en er toch niet zelden in slagen het kind helemaal te verpesten? Ik heb zelf jonge kinderen en hoe hard ik ook mijn best doe, uiteindelijk probeer je maar wat. Mensen kunnen niet meer om met paradoxen. Tijdens deze pandemie hebben we gemerkt dat mensen het moeilijk hebben met dingen die ze niet in de hand hebben of kunnen controleren.'

VR • 25 MAA • 20.30

De paradox van Bertrand Russell

Bill Barberis, Peter De Graef & Tanya Zabarylo
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Louis Janssens

Mix & Match

Vier voorstellingen op een avond

Zie het als een klein festival. Tijdens Mix & Match in CC De Factorij in Zaventem kun je met één ticket zo veel of zo weinig van het programma bekijken als je zelf wil. Op het menu: drie theatervoorstellingen en één concert. **TEKST** Ines Minten • **FOTO** Phile Deprez

Serenade

Louis Janssens brengt zijn solovoorstelling *Serenade*. 'Mijn eerste idee was om met zangers, muzikanten en dansers iets groots te doen rond *Schwanengesang*, de liederencyclus die Schubert op zijn sterfbed heeft geschreven.' Maar het stuk bleef wringen. 'Meer dan me te inspireren bleken al die ideeën me te blokkeren.' De theatermaker veegde alles van tafel, behalve het lied dat hem het meest bijbleef. De klassieke *Ständchen* werd de kiem waaruit *Serenade* groeide. 'Een serenade is een lied dat je brengt aan een ander. En daarmee was Schubert bezig in zijn laatste uren. Dat je in het aanschijn van de dood de ander aanroept. 'Zonder jou besta ik niet. Dat vind ik een mooie gedachte.' Vanuit Schubert waaierd de voorstelling uit naar muziek met een vergelijkbare boodschap. 'Wanneer ABBA *Lay all your love on me* zingt, is dat precies hetzelfde.'

Serenade is een ode aan de liefde, waarin de maker zich op zijn kwetsbaarst toont. Vanuit de intieme sfeer van een bed nodigt hij je uit om naar zijn verhalen te luisteren. 'Het ene moment ben ik Louis, maar Louis wordt ook Schubert of Celine Dion. Die veranderlijkheid vind ik inspirerend. Een individu bestaat tenslotte maar bij de gratie van anderen.'

Bartlebane

Anna Franziska Jäger en Nathan Ooms baseerden zich voor *Bartlebane* op Herman Melvilles personage Bartleby, een hardwerkende kantoorbediende die op een dag vriendelijk wordt bedankt. 'Tegen welke context zou zo'n figuur zich vandaag verzetten?', vroegen de makers zich af. 'Onze *Bartlebane* verkent haar positie binnen de online wereld', zegt Ooms. 'Het stuk gaat over de digitale en technologische evoluties, en hoe die onze leefwereld beïnvloeden.' Anna Franziska Jäger: 'Bartleby is een menselijke machine die superefficiënt kopieerwerk doet. Ons personage

**'Zonder jou besta ik niet.
Dat je in het aanschijn van
de dood de ander aanroept,
vind ik een mooie gedachte.'**

kun je zien als een filter van wat ze online tegenkomt. Ze maakt geen letterlijke kopieën, het materiaal wordt verstoord.' Verwacht geen verhaal van A tot Z, denk liever aan een veld van betekenissen waarin je intuïtief op zoek mag gaan naar wat het jou vertelt.

Still a Bird

In *Still a Bird* geeft Rebecca Lenaerts gestalte aan een vogelvrouw. Van een object verandert ze in een dier, dan in een mens, en weer terug. Het is een woordeloze voorstelling op de grens tussen theater, dans en beeldende kunst. Toen de maakster in Berlijn woonde, verzamelde ze veren. Ze waste en conserveerde ze, en naaide ze één per één op een deken. Het verenkleed dat zo ontstond riep beelden op van de vogelvrouw waar ze de voorstelling rond bouwde. 'Ik wou weg

van de taal en de luisterverhalen die ik eerder maakte. Dat onderzoek bracht me bij *butoh*, een Japanse dansvorm die zich op het kruispunt van disciplines beweegt. *Still a Bird* is een intieme voorstelling zonder heel duidelijk begin of einde, alsof je naar iets kijkt dat al lang bezig was en nog zal voortduren.'

Äo

Hoe mooi toeval kan zijn, bewijst de Leuvense band Äo (lees: 'aw', een kreet die zowel pijn als verwondering kan uitdrukken). Wat begon als gelegenhedsgroep, is uitgegroeid tot een vierkoppige band met een heel eigen sound. Siebe Chau was pas afgestudeerd als gitarist met een grote liefde voor Zuid-Amerikaanse muziek. Hij vroeg Brenda Corijn om samen wat liedjes te spelen in het voorprogramma van een bevriende groep. 'Dat is helemaal uit de hand gelopen', vertelt hij. 'Tijdens de lockdown stuurden we elkaar muziek. Ik maakte iets en mailde het haar. Even later kreeg ik het terug met zanglijnen erbij.' Zo groeide een EP die eind 2020 verscheen. 'In Zaventem zullen we anders klinken. Jolan Decaestecker sloot zich aan. Hij kwam met allerlei oude cassettespelers en effecten aanzetten.' Bert Peyffers zag Äo op de Zevende Dag en bedacht dat zijn percussie wel eens perfect bij hun muziek kon passen. Hij belde Siebe op, ze speelden een paar keer samen, en de groep was af. 'Verwacht een mix van elektronica, groovy percussie en saudade. Een bevreedend, melancholisch concert waar je op kunt dansen.'

ZA • 12 MAA • vanaf 18.00

Mix & Match

Louis Janssens, *Bartlebane*, *Still a Bird*, Äo
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Hoe een landbouwdorp (een beetje) industrialiseerde

Geen klein bier

Ons land profileert zich graag als het bierland bij uitstek. De industriële revolutie speelde een belangrijke rol in de uitbouw van de Belgische biercultuur. Ook in de Rand werd de bierproductie opgedreven. Van kleinschalig landbouwproduct evolueerde het naar een exportproduct. Die evolutie vind je ook terug in Merchtem.

TEKST Wim Troch • FOTO Filip Claessens

Wanneer het gaat over de industriële revolutie halen we vaak beelden voor de geest van grote fabrieken en horden arbeiders, in en rond drukke steden. Dat is echter niet het volledige plaatje. Ook landelijke gemeenten werden in de 19e eeuw beïnvloed door de industrialisingsgolf. Omdat klanten beter afgewerkte producten verwachtten, en grotere hoeveelheden, en omdat stilstand achteruitgang betekent. Kleinere ambachtsslui die wilden overleven, hadden bijna geen andere keuze dan uit te breiden en grootschaliger te worden. Wie een beetje spaarcenten had of durfde te lenen om in machines te investeren, richtte een onderneming op.

Die evolutie voltrok zich ook in Merchtem. Eeuwenlang een landbouwdorp, maar gestaag deed de industriële revolutie ook hier zijn intrede. Al hoeft je daar geen dichte rookpluimen bij voor te stellen of zware chemische activiteiten en werkplaatsen met duizenden arbeiders. Ook tijdens de industrialisering bleven agrarische dorpen hun landbouwactiviteiten en kleinschaligheid bewaren. De industrie die zich in een gemeente als Merchtem ontwikkelde, was met maalterijen, azijn- en bierbrouwerijen, huidvetterijen of kippenteelt nog altijd plattelands. Maar industrie was er wel, gaande van kleinschalige huishouderij tot substantiëlere werkplaatsen met tientallen werknemers. Zo stonden er in Merchtem in de jaren na de Eerste Wereldoorlog zes maalterijen, vijf meubelfabrieken en vier drukkerijen. Wat het beeld van de gemeente echter het meest bepaalde, waren de brouwerijen.

Stabiliteit

Bierbrouwen gebeurde natuurlijk al van lang voor de 19e eeuw. Duizenden jaren voor onze jaartelling werden in het Midden-Oosten de eerste bieren gebrouwen. In onze streken werd in de middeleeuwen meer bier dan water gedronken. Uit gezondheidsoverwegingen: het drinkwater was vaak erg vervuild. Bierbrouwen was echter vooral een huis-tuin-en-keukenactiviteit. Op de boerderijen werd bier gebrouwen voor eigen gebruik, kapitaalcrachtigere families konden bier brouwen voor de dorpingen en de kroegen. Ook in de abdijen en kloosters werd gebrouwen, maar daar bleef de productie eerder kleinschalig voor het gebruik van de bewoners van het klooster en hun gasten.

Bier was bij uitstek een lokaal product, met een eigen specialiteit voor elke stad of elke regio. Dat kwam in hoofdzaak door de beperkte houdbaarheid die bier toen had. Het is pas door de technologische uitvindingen – met onder meer koelmethode, het pasteuriseren en de stoommachine om het bier te pompen – dat vanaf de 19e eeuw grotere brouwerijen ontstaan. De meeste brouwerijen waagden echter pas in het laatste kwart van de eeuw de stap naar schaalvergroting. Bierbrouwen is zodoende een van de laatste sectoren die mee op de trein van de industrialisering springen. Die nieuwe brouwerijen konden niet alleen grotere hoeveelheden produceren, het bier kon sneller worden gemaakt, had een betere kwaliteit en was stabiel. Want waar vroeger het ene brouwsel troebel of zuurder kon zijn dan het andere, betekende de industrialisering meer standvastigheid.

Net als op vele plaatsen, doken ook in Merchtem verscheidene brouwerijen op. Het zijn vooral familiebedrijven. Van Cappellen, La Cloche en later As-Ale of Stuckens doen misschien nog een belletje rinkelen, ook al zijn die brouwerijen al vele decennia niet meer actief. Ook in de andere gemeenten in de buurt wordt massaal gebrouwen. Zoals bij Mort Subite in Kobbegem, Belgor in Brussegem of bij De Block in Peizegem. Sinds 1877 brouwt de familie De Block hier bieren, waaronder de Kastaar, de Satan en het abdijbier Dendermonde. Zowat tachtig procent van de productie wordt naar het buitenland geëxporteerd. De brouwerij heeft een museum waar je niet alleen het verhaal van de familie De Block kunt ontdekken, maar ook alles over het brouwen van bier sinds de industriële revolutie. De brouwerij van Mort Subite gaat nog verder terug in de tijd. Vanaf de 17e eeuw wordt in Kobbegem bier gebrouwen. Eerst nog in een boerderij; de huidige gebouwen in gele baksteen dateren uit de jaren 1940.

Geen klein bier

Een van de brouwerijen die in de streek decennialang de meeste weerklank had, en waarvan de naam nog steeds voortleeft, is die van brouwerij Martinas, eerst van de familie De Boeck, later van familie Van Ginderachter. Begin jaren 1980 werd hier 130.000 hectoliter per jaar gebrouwen, waardoor ze een van de grootste brouwerijen van het land was. Op het hoogtepunt werkten er 180 mensen. Al begon het in 1870 natuurlijk veel kleinschaliger. Er werd in die periode geuze, faro, lambiek en kriel gemaakt, zoals in de meeste brouwerijen in onze regio. Tot de eeuwwisseling waren de geuzebieren de favoriete drank van de doorsnee man en vrouw. Pilsbieren zouden pas later populair worden.

In 1920 kwam de latere burgemeester Joseph Van Ginderachter aan het hoofd van de brouwerij. Hij breidde de brouwerij uit en bracht ook Ginder-Ale op de markt. Dat bier van hoge gisting deed de brouwerij nog groeien. De slogan *Ginder-Ale, dat is geen klein bier* was dan ook in meerdere opzichten van toepassing.

In 1949 veranderde de brouwerij van naam: Van Ginderachter werd Martinas, naar de Latijnse

naam van Merchtem. In 1972 viel Martinus het lot te beurt van de meeste kleinere brouwerijen: ze werd overgenomen door een grotere speler, Stella Artois. Net geen twintig jaar zou de Ginder-Ale nog in Merchtem worden gebrouwen. In 1991 sloot de brouwerij. De productie verhuisde naar Leuven, tot in 2020 het laatste flesje werd gebotteld. Het betekende het einde van de Ginder-Ale, nadat eerder al de Cap-Ale, Extra-Cap, Belgor of As-Ale verdwenen waren.

Met een brouwerstoren van dertig meter hoog is het gebouw ook vandaag nog imposant. In de voormalige brouwerij vind je nu lofts, appartementen, serviceflats en rusthuiskamers. Aan de overkant van de straat, in de voormalige

De brouwerstoren van dertig meter hoog bepaalt nog steeds de 'skyline' van Merchtem. In de voormalige brouwerij vind je nu appartementen en rusthuiskamers.

bottelarij, zijn winkels en appartementen onder gebracht. Ook van de voormalige brouwerijen Belgor (in deelgemeente Brussegem) en Van Cappellen is de mouttoren nog zichtbaar. Opmerkelijk: de brouwerijen liggen meestal in het centrum van het dorp, soms op en steenworp van elkaar. Het is pas vanaf de jaren 1960 dat bedrijven in Vlaanderen uit de wooncentra worden verdreven. Net zoals zovele bedrijfsterrinen wordt de industriezone langs de Brusselsesteenweg in Merchtem pas in de jaren 1970 aangelegd.

Tijdscapsule

De brouwerijstorens zijn niet de enige relictten van industriële nijverheid in de dorpskern van Merchtem. In de voormalige hemdenfabriek Staels, in de Gasthuisstraat, kun je tegenwoordig paintballen. Wat zeker een ommetje waard is, is de voormalige Drukkerij Sacré in de Korte Ridderstraat. Maurits Sacré was al van kindsbeen geïnteresseerd in geschiedenis. Hij was achttien toen hij zijn eerste artikels in de *Gazet van Merch-*

tem schreef. Nog eens tien jaar later, in 1911, richtte hij zijn eigen drukkerij op. Hij gaf diverse publicaties uit, waaronder *De Zondagklok*, de *Gazet van Wemmel en van het omliggende*, *Eigen Schoon* en *Belgische Verzamelaar*, een tijdschrift voor verzamelaars van munten, postzegels en boeken. Hij schreef ook boeken, waaronder de *Geschiedenis van Merchtem* uit 1904.

De drukkerij bevindt zich achter het ouderlijk huis van Sacré. De recent gerestaureerde, maar vrij onopvallende gevel doet niet vermoeden dat hier een klein pareltje verscholen ligt. Er wordt al een hele poos niet meer gedrukt, maar de volledige drukkerijuitrusting is bewaard gebleven, van kasten en letters tot – nog functionerende – drukpersen. De drukkerij is een echte tijdscapsule. Het hoeft niet te verbazen dat hier opnames werden gemaakt voor de film *Daens*. De drukkerij wordt tot een museum omgebouwd, een blijvende herinnering aan het industriële verleden van Merchtem.

DE Kein kleines Bier

Unser Land profiliert sich gerne als das Bierland schlechthin. Die industrielle Revolution spielte eine wichtige Rolle bei der Entwicklung der belgischen Bierkultur. Auch in de Rand wurde die Bierproduktion angekurbelt. Von einem Agrarerzeugnis in kleinem Maßstab hat es sich zu einem Exportprodukt entwickelt. Der dreißig Meter hohe Brauereiturm der Ginder-Ale ist noch immer ein eindrucksvolles Zeugnis der Geschichte des Bierbrauens in Merchtem. Aber das sind längst vergangene Zeiten. In der ehemaligen Brauerei befinden sich heute Lofts, Apartments, Serviceflats und Altenheimzimmer. Auf der anderen Straßenseite beherbergt die ehemalige Abfüllanlage Geschäfte und Wohnungen.

RICHARKEN (27/3)

PODIUM

THEATER

DO · 3 MAA · 20.15
Het Uur Blauw

Johan Terryn
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR · 4 MAA · 20.15
Een Lola

Compagnie Cecilia
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR · 4 MAA · 20.30
Medea

Theater Malpertuis
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA · 5 MAA · 20.15
De Hoop

Tutti Fratelli
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO · 17 MAA · 20.30
Anatomie Antigone

De Roovers & theatercollectief herman
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

VR · 18 MAA · 20.30
Tsjaikovski's geheim

Vic De Wachter, Florestan Bataillie & Desguin Strijkkwartet
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

18 EN 19 MAA · 20.00
Voorbij gaat niets

De Pieterman
Wemmel,
GC de Zandloper,
02 460 73 24

DO · 24 MAA · 20.30
Op de rok van het universum

De Nwe Tijd/ 't Barre Land
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

DO · 24 MAA · 20.00
Moeste weite wa da'k paas

Brussels Volkstejoëter
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

VR · 25 MAA · 20.30
De paradox van Bertrand Russell

Bill Barberis, Peter De Graef & Tanya Zabarylo
Overijse, CC Den Blank,
02 687 59 59

WO · 30 MAA · 20.30
Nu het nog kan

Martha!tentatief
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DO · 31 MAA · 20.30
De reuzendoder van Ernest Hemingway

Tom Van Bauwel, Evelien Bosmans e.a.
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

KIDS

DI · 1 MAA · 11.00

Wolfy (+3j)

DI · 1 MAA · 15.00

De Gebroeders Schimm (+9j)

familiefilm
Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI · 1 MAA · 14.00

Raya en de laatste draak (+6j)

familiefilm
Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

WO · 2 MAA · 13.30

O grote joegoert (+3j)

Muziektheater Bombardon
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

WO · 2 MAA · 14.00

Ron's gone wrong (+6j)

familiefilm
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO · 2 MAA · 15.00

Nachtwacht en de dag van de bloedmaan (+6j)

familiefilm
Alseberg, CC de Meent,
02 359 16 00

WO · 2 MAA · 14.00

Choums Odyssee (+3j)

familiefilm
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO · 2 MAA · 20.00

Ghostbusters. Afterlife (+9j)

familiefilm
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO · 3 MAA · 14.00

Thelonious

Zonzo Compagnie
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

VR · 4 MAA · 14.00

De Chinese prachtdaal (8-12j)

Tweelicht en zoon
Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

ZO · 6 MAA · 15.00

Kapot (+6j)

Tuning People/ Karolien Verlinden
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

ZO · 6 MAA · 11.00

Gratis Chips (+5j)

Compagnie Barbarie
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

ZA · 12 MAA · 20.00

Het kleine meisje van mijnheer Linh (+11j)

Theater Tieret
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO · 13 MAA · 15.00

Concert Magiq (+4j)

Esmé Bos & Bart Voet
Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO · 20 MAA · 11.00

Moenieworrienie (+6j)

Collectief Verlof
Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve,
02 381 14 51

ZO · 20 MAA · 14.30 EN 16.30

BullyBully (+3j)

Maas
Dilbeek, CC Westrand,
02 466 20 30

bOOm (+3j)

Compagnie Quand je serai grand-e
ZA · 26 MAA · 13.30
Kraainem, GC de Lijsterbes,
02 721 28 06

ZO · 27 MAA · 16.00

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA · 26 MAA · 19.00

Klauw! (+8j)

Hanneke Pauwe & De Studio
Vilvoorde, CC Het Bolwerk,
02 255 46 90

ZO · 27 MAA · 14.00

Richarken (+4j)

Blauwhuis
Hoeilaart, GC Felix Sohie,
02 657 05 04

ZO · 27 MAA · 11.00

Zozoöfzo (+3j)

Collectief dOft
Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

ZO · 27 MAA · 10.00

Paw Patrol (+3j) & 100% Wolf (+6j)

ontbijtfilms
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

WO · 30 MAA · 15.00

Luid (+3j)

Tout Petit
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

HUMOR

DO • 3 MAA • 20.30

Let me in, let me out

Percossa

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

MA • 7 MAA • 20.30

Comedy Club #4

Hans Cools, Lukas Lelie
& Edouard De Prez

Dilbeek, Lou's Plek, 02 466 20 30

Uitgekookt

Joost Van Hyfte

VR • 10 MAA • 20.00

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DO • 31 MAA • 20.15

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 17 MAA • 20.00

Bekend & bescheiden

Xander De Rycke

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 19 MAA • 20.30

Niet mijn apen, niet mijn circus

Wim Helsen

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

ZA • 19 MAA • 20.30

Doe rustig

Erhan Demirci

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

Mankracht

Steven Goegebeur

ZA • 19 MAA • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

WO • 23 MAA • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

Achteraf niet komen huilen

Robrecht Vanden Thoren

ZO • 19 MAA • 20.30

Sint-Pieters-Leeuw, CC Coloma,
02 371 22 62

WO • 30 MAA • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

Speech

Wouter Deprez

22 EN 23 MAA • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

30 EN 31 MAA • 20.30

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 25 MAA • 20.15

Els De Schepper ziet ze vliegen

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

25, 26 & 27 MAA • 20.00 EN 15.00

Oscar

Brussels Volkstejoëter

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

ZO • 27 MAA • 20.30

Brasschaatse Huisvrouwen

Het Prethuis/ Leen Dendievel,
Ron Moss e.a.

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

DANS

DO • 3 MAA • 20.30

Dance of the Seven Veils

Oester & Muziektheater Transparant
Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZA • 5 MAA • 20.30

Naakt

Isabelle Beernaert

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

26 EN 27 MAA • 19.00 EN 14.30

Remake

Kunstacademie Zaventem

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

WO • 2 MAA • 20.30

Soulsister

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

VR • 4 MAA • 20.30

Musiques du silence

Guillaume Coppola

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

ZA • 5 MAA • 20.30

Geike & Hydrogen Sea

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

ZO • 6 MAA • 11.00

Lady Bird in concert

Eva Mertens & Rik Deckers

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZO • 6 MAA • 20.00

Johnny Cash 90

Swinne, Riguëlle, Eriksson e.a.

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DI • 8 MAA • 20.00

Pine Trio

Foyer Do Mundo

Meise, GC De Muze van Meise,
02 892 24 40

DI • 8 MAA • 14.00

Op 45 toeren

Along Comes Mary

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

Brihang. Casco-theatertour

WO • 9 MAA • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 17 MAA • 20.15

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DO • 10 MAA • 20.00

John Denver Tribute

Jimmy Duchateau & band

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

VR • 11 MAA • 20.00

Balsam

Laika & Zefiro Torna

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 13 MAA • 11.00

Cold and raw

Soetkin Baptist, Jan Van Outryve en
Didier François

Asse, kapel Oud Gasthuis, 02 456 01 60

MA • 14 MAA • 14.00

Luide liedjes met Loes

Loes Van Den Heuvel

Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DO • 17 MAA • 20.30

Pendulum

Bram Weijters & Carlo Nardoza

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

DO • 17 MAA • 20.30

Belpop '80

Decoster, Vanthilt, Lemaire e.a.

Sint-Genesius-Rode,
GC de Boesdaalhoeve, 02 381 14 51

VR • 18 MAA • 20.30

Jolente De Maeyer & Nikolaas Kende

Grimbergen, sacristie abdijkerk,

02 263 03 43

VR • 18 MAA • 20.15

Living Hero Paul McCartney

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR • 18 MAA • 20.30

Ik ben de Walvis

Wim Opbrouck

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

VR • 18 MAA • 20.00

Imagine No Lennon

Jean Bosco Safre, Ben Crabbé e.a.

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

VR • 18 MAA • 21.00

Nerorocksessie:

The DeVilles

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 04

VR • 18 MAA • 20.00

À Principiu

L'Alba

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

Millow.

Unplugged Tour 2022

ZA • 19 MAA • 20.30

Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

DO • 24 MAA • 20.30

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

ZA • 19 MAA • 20.15

Troppo Maturo

De Frivole Framboos

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZA • 19 MAA • 20.00

25 jaar Scala

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 20 MAA • 11.00

Supernova

Trio Aries

Dilbeek, Dil'arte, 02 466 20 30

ZO • 20 MAA • 11.00

Arte Amanti Festival

Arthur & Emile Daems

Vilvoorde, stadhuis, 02 255 46 90

DI • 22 MAA • 14.30

Vlaamse klassiekers

Christof Chapsis & Maria Plessers

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

WO • 23 MAA • 20.30

Roots 66

Günther Neefs, Guy De pré

& Lou Roman Band

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DO • 24 MAA • 20.30

Grand Picture Palace

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DO • 24 MAA • 20.15

Gene Thomas.

Omsingeld-theatertour

Alsemberg, CC de Meent, 02 359 16 00

VR • 25 MAA • 20.30

Als de rook om je hoofd is verdwenen

Els Dottermans, Barbara Dex & Andrea

Croonenberghs

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

OPEN SOURCE.
NOAH LATIF LAMP (TOT 1/5)

VR • 25 MAA • 20.30

Metejoor

Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

ZA • 26 MAA • 20.30

Diamonds are forever

The Diamonds
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

ZA • 26 MAA • 20.15

De Tsarewitsch

Vlaams Muziektheater
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Oh my God. The 25th Anniversary Tour

Les Trutttes
WO • 30 MAA • 20.30
Tervuren, CC De Warandepoort,
02 766 53 47

DO • 31 MAA • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DO • 31 MAA • 20.30

Trio Alba

Grimbergen, sacristie abdijkerk,
02 263 03 43

DO • 31 MAA • 20.00

A tribute to 50 years Queen

Mercury Rising
Wemmel, GC de Zandloper,
02 460 73 24

DO • 31 MAA • 20.00

Karma

Liliane Saint-Pierre
Zaventem, CC De Factorij,
02 307 72 72

FILM

DI • 1 MAA • 20.00

Basic Instinct

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

The French Dispatch

DI • 1 MAA • 20.30

Grimbergen & Dilbeek

DI • 8 MAA • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 20 MAA • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

ZO • 6 MAA • 20.00

Hotel Poseidon

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

Le fabuleux destin d'Amélie Poulain

DI • 8 MAA • 20.00

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 29 MAA • 20.30

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 8 MAA • 20.30

The Power of the Dog

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 8 MAA • 20.30

A Hero

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

House of Gucci

WO • 9 MAA • 20.00

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DI • 15 MAA • 20.30

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 29 MAA • 20.00

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZO • 13 MAA • 20.00

Lamb

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

DI • 15 MAA • 20.00

Red Sandra

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 15 MAA • 20.30

L'Ennemi

Grimbergen, CC Strombeek, 02 263 03 43

DI • 15 MAA • 14.00

Becoming Astrid

Linkebeek, GC de Moelie, 02 380 77 51

WO • 16 MAA • 20.00

Eiffel

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

DO • 17 MAA • 15.00 EN 20.00

Un Monde

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,
02 731 43 31

MA • 21 MAA • 20.30

France

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

MA • 21 MAA • 20.30

Dealer

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

MA • 21 MAA • 20.30

Bring it to the people.

About Brussels

Jazz Orchestra

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

DI • 22 MAA • 20.00

Madres Paralelas

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

DI • 22 MAA • 20.30

The Tragedy of Macbeth

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

WO • 23 MAA • 20.00

Cool Abdoul

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

VR • 25 MAA • 14.00 EN 20.00

Duelles

Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

ZO • 27 MAA • 20.00

The Duke

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

MA • 28 MAA • 20.30

Spencer

Vilvoorde, CC Het Bolwerk, 02 255 46 90

EXPO

VANAF 3 FEB

Van privé naar publiek.

Collectie Thomas Neirynek

Drogenbos, FeliXart, 02 377 57 22

TOT 6 MAA

Maite Jane. Incorpo

Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

TOT 6 MAA

Menselijke Zoo Humain

Tervuren, AfricaMuseum,
www.africamuseum.be

TOT 7 MAA

Mind Scapes

Valerie Naessens
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

9 TOT 26 MAA

Ex-China

Paul Nieuwenhuysen
Wemmel, GC de Zandloper, 02 460 73 24

9 MAA TOT 10 APR

This must be the place

Walter Dermul
Alseberg, CC de Meent, 02 359 16 00

12 TOT 20 MAA

Marc Nys

Overijse, CC Den Blank, 02 687 59 59

TOT 19 MAA

Kleur!

Linda Van der Meeren
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

19 TOT 27 MAA

Tussen orde en chaos

hommage aan Malou Van Braeckel
(1949-1991)
Jezus-Eik, GC de Bosuil, 02 657 31 79

23 MAA TOT 30 APR

Noorderland

Jeroen Van Nieuwenhove
Asse, Oud Gasthuis, 02 456 01 60

TOT 10 APR

Henry van de Velde

Awards 2022

Brussel, Bozar, www.bozar.be

TOT 30 APR

Warriors, come out to play

Carmen De Vos
Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

TOT 30 APR

Sarah Verhoeven.

Fotografie

Kam kiest voor Kunst
Wezembeek-Oppem,
cafeteria GC de Kam, 02 731 43 31

TOT 1 MEI

Rirkrit Tiravanija

Noah Latif Lamp

Van Dingenen & Meyer

Grimbergen, CC Strombeek,
02 263 03 43

TOT 15 MEI

Rinus Van de Velde.

Inner Travels

Brussel, Bozar,
www.bozar.be

OP STAP

ZO • 13 MAA • 14.00

Naar het boswachtersmonument

Hoeilaart, Bosmuseum, www.ngz.be

ZO • 27 MAA • 14.00

Insectensafari

Peter Berx

Dilbeek, CC Westrand, 02 466 20 30

DI • 29 MAA • 10.00

Gezondheidswandeling in de Druivenstreek

Hoeilaart, GC Felix Sohie, 02 657 05 24

VARIA

WO • 2 MAA • 20.30

De Bourgondiërs

Bart Van Loo

Grimbergen, CC Strombeek,

02 263 03 43

DO • 10 MAA • 20.00

Van de schoonheid en de troost

lezing & muziek met Dirk De Wachter,

Bram Nolf & Daan Vandewalle

Zaventem, CC De Factorij, 02 307 72 72

ZA • 12 MAA • VANAF 18.00

Mix & Match

Still a Bird, Bartlebabbe, Louis Janssens,

Åo

Zaventem, CC De Factorij,

02 307 72 72

Wij

Lennaert Maes

DI • 22 MAA • 20.00

Wezembeek-Oppem, GC de Kam,

02 731 43 31

DO • 24 MAA • 20.00

Sint-Genesius-Rode,

GC de Boesdaalhoeve,

02 381 14 51

DI • 29 MAA • 20.00

Wemmel, GC de Zandloper,

02 460 73 24

25 MAA TOT 3 APR

Pianodays 2022

Noordrand & Mechelen, 02 263 03 49,

bit.ly/PianoDays2022

De piano staat centraal

In 2015 lanceerde Nils Frahm de Piano Day. Nu dit internationale initiatief lokaal steeds beter draait, ook in de Noordrand, is een portret van de man achter de dag van de piano op zijn plaats.

TEKST Tom Peeters • FOTO Nils Frahm door Alexander Schneider

Een piano telt 88 toetsen en dus wordt het instrument op 29 maart gevierd, de 88e dag van het jaar. Dit eenvoudige idee ter meerdere eer en glorie van het instrument dat zijn leven had bepaald, kwam van de Duitse pianist, componist en producer Nils Frahm, vaandeldrager van de postklassieke muziek. Sinds hij het evenement in 2015 voor het eerst opzette, is het blijven groeien. In 2020 haakte ook de Noordrand in. Dit jaar breidt het naamfeest hier gevoelig uit. Van 25 maart tot 3 april zetten in totaal elf gemeenten (en de stad Mechelen) cultuurhuizen, bibliotheken en kerken open voor klavierspelers allerhande. Daarbij niet alleen professionele muzikanten, maar ook pianoleerkrachten en hun studenten. De apotheose van de PianoDays is een fietsroute die op zondag 27 maart bijzondere concertlocaties aandoet. Fiets- en muziekliefhebbers hebben de keuze uit tien piano-optredens, van klassiek over jazz en filmmuziek tot elektronica. Voor de prijs van vijf euro per concert kan je proeven van de deuntjes van Johan Hoogewijs, bekend van de soundtracks van *Heterdaad* en *Witse*, of van de virtuositeit van talent Emmy Wils, vorig jaar nog een van de Twintigers van Klara, of van de elektronische constructies annex HyperPiano van Benjamin Van Esser.

Avontuurlijk en democratisch

Nils Frahm, de Berlijnse beeldenstormer, die dit najaar veertig wordt, kwam niet uit het niets. Zijn vader ontwierp platenhoezen voor het gerenommeerde ECM-label. Na zijn doorbraak met het album *Felt* (2011) vertelde hij ons dat hij Steve Reich kende voor hij kon lopen, dat de fusionjazz van Miles Davis hem als kind deed verlangen naar een Fender Rhodes en dat Sonic Youth hem leerde dat een instrument totaal anders kon klinken dan je gewoon was. 'Ik wilde het compromis van de piano breken', klonk het, terwijl hij stukjes vilt op de hamertjes van zijn piano plaatste en zijn instrument met een toiletborstel te lijf ging. Door alle onderdelen van de piano letterlijk als klankbord te gebruiken, gaf hij haar als het ware een toekomst. Lag de nadruk voordien op het gespeelde repertoire, dan plaatste Frahm de piano zelf centraal. 'Het stoorde mij dat grote merken zoals Yamaha en Steinway al meer dan honderd jaar dezelfde piano's maken. Ik liet mijn eigen versie ontwerpen. Tegelijk vroeg ik me af waarom ze geen piano's bouwden voor meisjes met kleinere handen, zodat ook zij Rachmaninov konden spelen?' Eigenlijk vat dat laatste perfect samen waarom 's mans avontuurlijke inborst nooit indruiste tegen zijn levensmissie ter democratisering van het instrument, waaruit ook Piano Day is ontstaan. Frahm is opgetogen dat zijn initiatief goed wordt opgepikt. Zelf is hij niet te gast op de PianoDays in de Noordrand, die opvallend veel solopianoconcerten afficheren, maar zijn erfenis is onafwendbaar.

25 MAA TOT 3 APR

Pianodays 2022

Noordrand & Mechelen,

02 263 03 49,

www.cultuurnoordrand.be,

bit.ly/PianoDays2022

Larisa Uzum

‘We vieren dat we leven’

Larisa Uzum uit Zellik is geboren en getogen in Moldavië. Als ze iets mist van haar land, dan zijn het de uitbundige huwelijksfeesten. Maar dat gemis weegt niet op tegen wat ze in België in de plaats kreeg. ‘Hier is het leven zoveel meer dan enkel overleven.’

TEKST Nathalie Dirix • FOTO Filip Claessens

DE FAVORIETEN VAN...

Mooiste plek in Moldavië

Cahul, de stad waar ik geboren ben.

Favoriet gerecht

Een pannenkoek met kaas.

Mooiste herinnering

Mijn jeugd op het platteland.

Zo'n drie jaar geleden kwam Uzum met haar twee kinderen aan in België. Haar man woonde hier al twee jaar en werkte in de bouw. Een job die ze hard nodig hadden om in Moldavië de eindjes aan elkaar te kunnen knopen. Na een tijdje bleek dat het pendelen tussen België en Moldavië allesbehalve ideaal was. Ze besloot haar baan als leerkracht Frans op te geven. Bij haar aankomst in België stelde ze snel vast dat haar kennis van het Frans niet voldoende was om in ons land haar weg te maken. Ze wist wat haar te doen stond en schreef zich in voor een cursus Nederlands in Asse. Ze waardeert de hulp die ze van de dienst Integratie kreeg. ‘Nederlands leren was niet evident. Toch ben ik blij dat ik doorzette en me nu in het Nederlands kan uitdrukken.’

EN ‘Celebrating the fact of being alive’

Larisa Uzum from Zellik was born and raised in Moldova. One thing she misses about her homeland is the exuberantly lavish wedding parties. But that loss does not outweigh all the benefits Belgium has to offer in exchange. ‘Life here is about so much more than just managing to survive. Where I come from, people often say *just like the Moldovans*, to refer to our positive attitude. Yes, life can be tough and harsh, but we are always on the look-out for better times, and, in the meantime, never forgetting to celebrate the fact of being alive.’

Hart voor (ons) onderwijs

Uzum klinkt enthousiast wanneer ze over België spreekt. Vooral wanneer het over de begeleiding voor haar zoon met autisme gaat. ‘In Moldavië lukte het niet om de juiste diagnose te krijgen. Ik sta er echt van te kijken hoe toegankelijk en professioneel de diensten in België zijn voor kinderen met een autismespectrumstoornis. Helemaal anders dan in Moldavië. Een beperking betekent hier niet dat je automatisch uit de boot valt. Dat stelde ik al vast vanaf de eerste dag. Mensen met een fysieke beperking worden met rolstoelen opgevangen. In België betekent een beperking niet noodzakelijk dat alle kansen op een waardig bestaan worden ontnomen. Ik ben heel dankbaar voor de menswaardige manier waarop de school mijn zoon begeleidt. Zelf kom ik uit een nest van onderwijzers. Mijn vader was directeur van een basisschool, mijn moeder gaf er les. Ik besef maar al te goed welke inspanningen het vraagt om een kind met een beperking op te vangen zonder het kind het gevoel te geven dat het een beperking heeft.’

Muzikale familie

Een ander onderwerp dat haar nauw aan het hart ligt, is muziek. Komt er een Moldavisch liedje voorbij, dan begint ze het deuntje meteen mee te zingen. ‘Ik kom uit een muzikale familie. Mijn vader speelde meerdere instrumenten. Toen ik jong was, traden we samen met mijn zus op. Ik hou nog steeds heel veel van muziek. Zowel van populaire deuntjes als van klassieke stukken. Ken je Numa Numa van de band O-zone? (*zingt het refrein*). Ook de filmmuziek van de Moldavische componist Eugen Doga vind ik prachtig. En Alla Pugacheva is een zangeres die ik al jaren volg.’

Moldavische levenskunst

Niettegenstaande een nieuw leven opbouwen in België geen pad over rozenblaadjes is en dat de coronacrisis begint te wegen, straalt Uzum optimisme uit. Waar blijft ze die levenskracht halen? ‘Optimisme zit in onze genen. Moldavië is een arm land. De meeste mensen moeten er knokken om te overleven. En toch genieten we met volle teugen van het leven. Elke kans die we hebben om het leven te vieren, grijpen we. Een huwelijksfeest, een geboorte of een familiebijeenkomst is voor ons de ideale gelegenheid om samen lekker te eten en vooral om te dansen. Waar ik vandaan kom, zegt men dikwijls *zoals bij de Moldaviërs*, waarmee naar onze positieve ingesteldheid wordt verwezen. Ja, het leven kan zwaar en hard zijn, maar wij zijn altijd in voor betere tijden, en ondertussen vergeten we vooral niet om te vieren dat we leven.’